Ազգ
Azg armenian daily

26 ՅՈՒԼԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 142 (2827)

ԱՄՆ կոնգրեսականները Փաուելին խնդրում են ճնշում բանեցնել Թուրքիայի վրա՝ վերացնելու Հայաստանի շրջափակումը

Մինչ Մ. Նահանգների պետքարտուղարը երեկ պատրաստվում էր Վաշինգտոնում հանդիպել Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի հետ, նախորդ օրն ամերիկյան Կոնգրեսի հայամետ բազմաթիվ անդամներ՝ Ջո Նոլենբերգի եւ Ֆրանկ Փալոնեի գլխավորությամբ, խնդրել են պետքարտուղարին հանդիպման առիթն օգտագործել Թուրքիայից պահանջելու, որ վերացնի Հայաստանի շրջափակումը եւ վերաբացի իր սահմաններն այս երկրի հետ, հաղորդում են Վաշինգտոնից Ամերիկայի հայկական համագումարի գրասենյակից: Յուլիսի 23 թվակիր նամակում կոնգրեսականները Քոլին Փաուելին հիշեցրել են, որ Մ. Նահանգների նախորդ թե ներկա վարչությունները միշտ էլ պահանջել են Անկարայից վերացնել Հայաստանի շրջափակումը եւ բնականոն դարձնել իր հարաբերությունը հարեւան երկրի հետ: «Պետք է օգտագործել Մ. Նահանգների եւ Թուրքիայի միջեւ եղած կապերն ապահովելու համար Անկարայի համագործակցությունը տարածաշրջանում խաղաղություն եւ կայունություն հաստատելու գործում», նշել են կոնգրեսականներն իրենց նամակում:

ԱՅԺ

Արա Աբրահամյանի հանդիպումները ԱՄՆ-ում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանը, որն այցով գտնվում է Վաշինգտոնում, ամերիկյան կառավարության ներկայացուցիչների հետ քննարկել է համաշխարհային հայկական կազմակերպության ստեղծման պլանները, որը պետք է կարեւոր ավանդ ներդնի տարբեր երկրների միջեւ հարաբերությունների զարգացման եւ մի շարք գլոբալ խնդիրների լուծման գործում: Չինգշաբթի օրը նա հանդիպումներ է անցկացրել Սպիտակ տանը, պետդեպարտամենտում եւ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսում: Նրա զրուցակիցները եղել են Ազգային անվտանգության խորհրդի բարձրաստիճան աշխատակից Թոմազ Գրեմը, պետքարտուղարի օգնականի տեղակալներ Սթիվեն Պայֆերը եւ Լին Պասկոն, ինչպես նաեւ կոնգրեսականներ Ադամ Շիֆը եւ Թոմ Լենթոսը:

Ինչպես հայտնել է Արա Աբրահամյանը, ԱՄՆ-ի պաշտոնաթար անձինք լիովին պաշտպանել են հոկտեմբերի 7-8-ը Մոսկվայում հայերի համաշխարհային կոնգրեսի անցկացման գաղափարը, որտեղ ծրագրվում է ստեղծել համաշխարհային հայկական կազմակերպություն: ԱՄՆ-ը, որտեղ մեկ միլիոնից ավելի հայեր են ապրում, պատրաստակամություն է հայտնել ապագայում համագործակցել նրա հետ եւ ըստ կարելվույն օժանդակել նրա աշխատանքին: Դա զարմանալի չէ, քանի որ համաշխարհային հայկական կազմակերպության ստեղծման հայեցակարգը նախատեսում է, որ այն նպաստելու է միջազգային հարաբերությունների բարելավմանը, տնտեսական ինտեգրմանը եւ այնպիսի կարեւոր հիմնախնդիրների լուծմանը, ինչպես ահաբեկչության, սովի, աղքատության, վտանգավոր հիվանդությունների դեմ պայքարն է:

Բացի այդ, Արա Աբրահամյանը Սպիտակ տանը եւ պետդեպարտամենտում կայացած հանդիպումների ժամանակ իր կարծիքն է հայտնել Անդրկովկասի մի շարք խնդիրների, ներառյալ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ, ինչպես նաեւ Թուրքիայի հետ այդ տարածաշրջանի երկրների հարաբերությունների առթիվ: Ռուսաստանի հայերի միության նախագահը իր ամերիկացի զրուցակիցներին պատմել է իր գլխավորած կազմակերպության գործունեության, Ռուսաստանի հասարակական-քաղաքական կյանքին ու քաղաքացիական հասարակության ստեղծմանը նրա մասնակցության մասին: Արա Աբրահամյանը, որը վերջերս դարձել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի բարի կամքի դեսպան, հանդիպել է նաեւ ԱՄՆ-ի հայկական կազմակերպությունների ղեկավարության հետ: Վաշինգտոնից բացի, նա արդեն այցելել է Նյու Յորք, իսկ հաջորդ շաբաթ կուղեւորվի Լոս Անջելես, որտեղ ծրագրված են նրա նոր հանդիպումները ԱՄՆ-ի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

ՄԵԿՆԱԲԱՆԻ ՀԱՅԱՑՔՈՎ

Գյուլի այցը չհանգեցրեց թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների հաղթահարմանը

ՏԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Պաշտոնական այցով Վաշինգտոնում գտնվող Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը հաջորդաբար հանդիպել է ԱՄՆ փոխնախագահ Դիք Չեյնիին, պետքարտուղար Քոլին Փաուելին եւ պաշտպանության նախարար Ռոնալդ Ռամսֆելդին: Վերջինիս հետ Գյուլի հանդիպմանը ներկա են եղել նաեւ պաշտպանության փոխնախարար Պոլ Վուլֆովիցը, գեներալ Ռիչարդ Մայերսը եւ Իրաքի կառավարիչ Պոլ Բրեմերը: Սա թերեւս պայմանավորված է ԱՄՆ արտաքին քաղաքականության մեջ Պենտագոնի հետզհետե աճող դերով, թուրք-ամերիկյան տարաձայնություններով, որոնք ծավալվում են Իրաքի շուրջը:

Գյուլի հանդիպումները լայն արձագանք գտան թուրքական թերթերում: Դրանց հուլիսի 25-ի առավոտյան անդրադարձավ նաեւ թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը: Գյուլը Վաշինգտոնում պատասխանեց նույն հեռուստատեսության թղթակցի հարցերին: Չարկ է, սակայն, նշել, որ անդրադառնալն ամենեւին տեղեկություն հաղորդել չի նշանակում, թղթակցի հարցերին պատասխանելն առավել եւս: Թուրքական հանրային հեռուստատեսության հաղորդումներում ընդամենը նշվեց, որ Գյուլի հանդիպումներում հարցերը քննարկման դրվեցին լայն շրջանակում, որոնք վերաբերում են Կիպրոսին, Եվրամիության հետ Թուրքիայի հարաբերություններին, Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքին ու Իրաքին: Միաժամանակ հաղորդավարը մեջբերեց Չեյնիի հետեւյալ խոսքերը. «Մենք գոհ կլինենք, եթե Թուրքիան զորք ուղարկի Իրաք»:

Գյուլը, թուրքական հանրային հեռուստատեսության թղթակցին պատասխանելիս, Չեյնիի խոսքերի առնչությամբ ասաց, որ Իրաք թուրքական զորք ուղարկելու հարցը պետք է քննարկել ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում, դա կհեշտացնի լուծումը: Իհարկե, նա չմոռացավ ավելացնել. «Հանդիպումներն անցան անկեղծ մթնոլորտում»:

Տես էջ 5

Բլերի ժողովրդականությունն ընկել է

ՄԱԿ-ի տեսչական խմբի անգլիացի տեսուչ Դեյվիդ Քելլի անձնասպանությունից հետո զգալիորեն ընկել է Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերի ժողովրդականությունը: Ըստ «Դեյլի թելեգրաֆ» ազդեցիկ թերթի անցկացրած հարցախույզի, նշյալ դեպքից հետո բրիտանացիների 47 տոկոսը չի վստահում երկրի վարչապետին: Սարդկանց 61 տոկոսի կարծիքով, Թոնի Բլերը կորցրել է վերահսկողությունը երկրի գաղտնի ծառայությունների վրա, որոնք իրաքյան պատերազմի սանձազերծման պատրվակ հայթայթելու գործում խաբել են վարչապետին:

Սեպտեմբերի 11-ի սաուդյան առնչություններ

Նախորդ համարում տեղեկացրել էինք, որ սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչության կապակցությամբ Մ. Նահանգների Կոնգրեսի հրապարակած 900 էջանոց զեկույցի մի մասը, շուրջ 50 էջ, չի հրապարակվել անվտանգության մտահոգություններով: Երեկ ամերիկյան լրատվամիջոցները տեղեկացրին, որ հասարակությունից հապավված այդ հատվածում տեղեկություններ են եղել նաեւ ահաբեկչության սաուդյան առնչությունների վերաբերյալ: Մասնավորապես, նշում են լրատվամիջոցները, ահաբեկչությանն այս կամ այն կերպ մասնակցած 15 սաուդցիներից մեկը՝ Ալ Բայումի անունով, եղել է «Սաուդի էրլայնզ» ավիաընկերության պաշտոնյա եւ, միաժամանակ, Սաուդյան Արաբիայի գաղտնի ծառայության գործակալ:

Թուրքական հեռուստաալիքը պնդում է, որ Ալիեւի բուժման համար ամսական ծախսվում է 34 մլն

ԱՆԿԱՐԱ, 25 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես արդեն հաղորդվել է, Թուրքիայում Ադրբեջանի դեսպանը հինգշաբթի հայտարարել էր, որ դեսպանությունը դատի է տալիս թուրքական «Սթար» ալիքին եւ հեռուստալրագրող Իրֆան Սափմազին Հեյդար Ալիեւի մասին ոչ հավաստի տեղեկություններ տարածելու համար: Միաժամանակ հեռուստաալիքի ղեկավարությունը պնդում է իր տեղեկատվության հավաստիությունը: «Հեյդար Ալիեւի առողջական վիճակի եւ բուժման համար աստղաբաշխական ծախսերի մասին սենսացիոն տեղեկությունները, որ հնչել են «Սթար» հեռուստաալիքի եթերում, հավաստի են»,- այս մասին «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանին հայտարարել է «Սթարի» Անկարայի գրասենյակի ղեկավար Մուրադ Բայքարան: Ըստ նրա, ալիքի թղթակիցները երկու ամիս աշխատել են Հեյդար Ալիեւի առողջության թեմայի վրա: Եվ այն պնդումը, որ Ալիեւի բուժման համար ամսական ծախսվում է 34 մլն դոլար, հավաստվում է մի քանի աղբյուրների՝ բժշկական, հատուկ ծառայությունների, տեղի եւ արտասահմանյան քաղաքական շրջանակների հաղորդումներով: Այն հարցին, թե արդյոք ալիքը տեղեկություններ ունի՞ նախագահ Ալիեւի ներկայիս վիճակի մասին, Բայքարան պատասխանել է, որ չի կարող պնդել, որ Ալիեւը վերջին օրերն է ապրում, սակայն նրա վիճակը վատ է:

Շնորհավորանքներ ՀԹԹՄ նորընտիր նախագահին

Սիրելի պրն Միրզախանեան,

Հաճոյքով ստացանք Հայաստանի Թէքէեան մշակութային միութեան յայտարարութիւնը, ուր կը հաղորդուի 2003 թ. յուլիս 21-ին վարչութեան նիստի գումարումը:

Վերոյիշեալ նիստին վարչութիւնը Ձեզ նախագահ ընտրած է Հայաստանի Թէքէեան մշակութային միութեան: Կը շնորհաւորենք Ձեր ընտրութիւնը Թէքէեան մշակութային միութեան նախագահութեան եւ վստահ ենք, որ Ձեր նախագահութեամբ միութիւնը Հայաստանի մէջ նոր եւ յարաճուն թափ պիտի ստանայ ու պիտի ծաւալէ մշակութային լայնածաւալ գործունէութիւն ի նպաստ մեր ժողովուրդին, որուն համար իսկ ծնունդ առած էր միութիւնը եւ ընդարձակ գործունէութիւն ունեցած սփիւռքի մեր բոլոր գաղութներուն մէջ:

Կը շնորհաւորենք նաեւ վարչութեան անդամները, որոնք գնահատելով Ձեր կարողութիւնն ու նուիրումը հայ կեանքին, գիտցան ճիշդ ընտրութիւնը կատարել ճիշդ պահուն:

Յաջողութեան լաւագոյն մաղթանքներով՝

ՀԱՅԿԱՇԷՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ
Նախագահ Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան

Մեծարգո պրն Միրզախանյան

Անկեղծ ջերմությամբ շնորհավորում ենք Ձեզ՝ Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության նախագահի պաշտոնակատար ընտրվելու կապակցությամբ:

Հայաստանի գիտնականները համոզված են, որ Թեքեյան մշակութային միությունը, հավատարիմ մնալով արվեստի, գրականության եւ գիտության զարգացման ու ծաղկման նկատմամբ տասնյակ տարիների ընթացքում ցուցաբերած լավագույն ավանդույթներին, Ձեր անմիջական ղեկավարությամբ նոր շունչ կհաղորդի ազգանվեր գործունեությանը՝ հանուն հայ մշակույթի հարատեւության ու ազգային արժեքների պահպանության:

Ակադեմիկոս Ֆ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ

Որքա՞ն եւ ի՞նչ պետք է ունել աղքատ չհամարվելու համար

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ի՞նչ է նշանակում լինել աղքատ, ինչպե՞ս է որոշվում աղքատության սահմանագիծը: Այս հարցերին միանշանակ պատասխաններ գտնելը դժվար է: Սակայն այս թեման շատ հրատապ է նաեւ Հայաստանի համար, հաշվի ունենալով, որ կառավարությունը որոշել է պայքարել աղքատության դեմ եւ այդ կապակցությամբ անգամ մի ծավալուն ծրագիր է մշակել: Բնական է, որ նախ անհրաժեշտ է իմանալ, թե ի՞նչ է պետությունը հասկանում աղքատություն ասելով: Իսկ դրա համար պետք է որոշել 1 շնչի համար նվազագույն սպառողական զամբյուղի եւ նրա հիմքը կազմող նվազագույն պարենային զամբյուղի պարունակությունը եւ արժեքը: Սրա համար էլ իր հերթին անհրաժեշտ են որոշակի չափանիշներ:

Վիճակագրության ազգային ծառայության սնային տնտեսությունների հետազոտության բաժնի պետ Ջուլիետա Մագլուչյանը նշեց, որ իրենք հաշվարկում են երկու պարենային զամբյուղների չափերը: Առաջինը սնային տնտեսությունների հետազոտության հիման վրա ստացված պարենային զամբյուղն է: Այսինքն՝ այստեղ ընդգրկված են այն պարենային ապրանքներն ու դրանց չափաքանակները, որոնք փաստացի օգտագործում է բնակչությունը: Այդ զամբյուղը կազմում է օրական 2100 կկալ:

Տես էջ 3

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԱՍՈՒԼԻՍ

ՀՌԱԿ եռանախագահները պարզաբանում են

Երեկ ՀՌԱԿ գրասենյակում տեղի ունեցավ կուսակցության նորընտիր համանախագահների ասուլիսը: Համանախագահ Հարություն Առաքելյանը տեղեկացրեց, որ ՀՌԱԿ 12 շրջանակներից 11-ի պահանջով անցկացվել է արտահերթ համագումար: 12-րդ Գորիսի շրջանակը հետո համաձայնություն է տվել տեղի ունեցածին:

Վարչության անդամ Կարեն Թունյանն աշխատել է համանախագահների ինստիտուտը ՀՌԱԿ-ում ստեղծելու նպատակով կանոնադրությունից վերացնել ատենապետի եւ փոխատենապետի պաշտոնները:

Առաջարկն ընդունվել է մեծամասնության կողմից: Համագումարում ՀՌԱԿ 3 փոխատենապետները (Հարություն Առաքելյան, Մեխակ Գեւորգյան, Հրաչյա Կարապետյան) ընտրվել են համանախագահներ: Ընտրվել է նաեւ Հանրապետական վարչության 22 հոգանոց կազմ:

Ըստ Հարություն Առաքելյանի, կանոնադրական փոփոխությունը եռանախագահներին ոչ մի առավելություն չի տալիս, որոշումներ կայացնելու է Հանրապետական վարչությունը: Շնորհավորանքներ են ստացվել ՌԱԿ նախագահ Հայկաշեն Ուզունյանից, որ նորընտիր վարչությանը մաղթել է բարեհաջող գործունեություն առավել աշխուժացնելու համար վերջին շրջանում արձանագրված ՀՌԱԿ-ի ժողովրդականացումը, բազմանդամացումը, գաղափարախոսության տարածումը: Պրն Առաքելյանը նշեց, որ համագումարը դեռ չի ավարտվել, կշարունակվի աշնանը, երբ նախատեսվում է ընդունել բանաձեւ ՀՌԱԿ հետագա գործունեության վերաբերյալ:

«Կանոնադրական, գաղափարական ոչ մի փոփոխություն կուսակցությունը չի կրել, ինչ կա, որտեղ որ կա», հավաստիացրեց Հարություն Առաքելյանը:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին եւ բացատրելով, իրենց իսկ խոսքերով, կուսակցությունում կատարված կանոնադրական բարեփոխումների պատճառը, եռանախագահներից Մեխակ Գեւորգյանը պարզաբանեց. «Ասում են՝ երբ կուսակցությունը հաջողության է հասնում, բոլորը վերագրում են իրենց, երբ անհաջողություն է ապրում, վերագրվում է ղեկավարին: Մենք բազմակողմանի կարող ենք կիսել թե՛ պատասխանատվությունը մեր գործունեության համար, թե՛ պարտականությունները, որոնք մինչ կատարեն կուսակցության ղեկավարները՝ ղեկավարելով այսպիսի մեծ, կայացած ավանդական կառույցը»:

Ինչ վերաբերում է ՀՌԱԿ նախկին ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետագա գործունեությանը, ապա այդ մասին Մեխակ Գեւորգյանը հետեւյալ կարծիքն ուներ. «Պրն Միրզախանյանը մնում է մեր կուսակցության անդամ, նա վերջերս ընտրվեց ԹՄՄ նախագահ: Դա իսկապես այն ոլորտն է, որտեղ նա կարող է բազմակողմանիորեն ներկայացնել իր ունակությունները: Նա մշակույթի մարդ է, եւ, կարծում եմ, այդտեղ նա կլինի շատ եւ շատ օգտակար»:

Այն հարցին, թե խորհրդարանական ընտրություններում կուսակցության հաջողության դեպքում էլ նման փոփոխությունների խնդիր կլինե՞ր, Հարություն Առաքելյանը պատասխանեց դրական: Եվ անդրադառնալով ընտրություններում 5 տոկոսը չհաղթահարելու պատասխանատվությանը, պրն Առաքելյանը նշեց. «Ռուբեն Միրզախանյանը մենակ չի եղել, մենք բոլորս եղել ենք նրա հետ, թող քավության նոխազի տպավորություն չստեղծվի: Ընդհանրապես կուսակցությունը գնացել է բարեփոխումների, առողջացման, էքսպերիմենտի ճանապարհով: Հեռացումներ, գնդակահարություններ չեն եղել»:

Հարություն Առաքելյանը, խոսելով ՀՌԱԿ ատենապետի հրաժարականի մասին, ասաց, որ չի ցանկանում նրա հեռանալը կապել բարեփոխումների հետ: «Ռուբեն Միրզախանյանին ոչ ոք չի ասել հեռացիր, որեւէ պահանջ, ուլտիմատում չի եղել: Եղել է բարեփոխումների նպատակ: Ռուբեն Միրզախանյանը ներկայացրել է հրաժարական առանց որեւէ հիմնավորման»:

Ինչ վերաբերում է կուսակցության հետագա քաղաքական կուրսին, ապա, ըստ Մեխակ Գեւորգյանի, ՀՌԱԿ-ը շարունակելու է քննադատել այն, ինչ սխալ է, եւ պաշտպանել ճիշտ նախաձեռնությունները: Ըստ Հրաչյա Կարապետյանի, ՀՌԱԿ-ը մնալու է պետականամետ, այդուհանդերձ, նկատի ունենալով, որ բնակչության զգալի մասն ունի ընդդիմադիր տրամադրվածություն: Կուսակցության քաղաքական կուրսին վերաբերող հարցերին պատասխանելուց հետո Մեխակ Գեւորգյանն ամփոփեց. «ՀՌԱԿ-ը կհայտնվի այնտեղ, ուր կտանի իրեն իրականությունը»:

Մասնավորապես, **«Ազգ»** թերթի եւ Թեքեյան մշակութային միության հետ հարաբերությունների առումով եռանախագահները նշեցին, որ հարաբերությունները մնալու են նույնը, քանի որ, ինչպես նշեց Հարություն Առաքելյանը. «Մենք ինչ-որ պատահական ֆաքսով կամ հեռախոսով չենք ստացել»: Ենթադրվում է, Հարություն Առաքելյանը նկատի ուներ վերը նշված կառույցները:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ուսանողները բողոքում են, պաշտոնյաները՝ խոստանում

Վերջին երկու ամիսներին, ինչ պարզ է դարձել, որ Ջեյթունի հանրակացարանի 5-րդ մասնաշենքում «բարեփոխումներ» են իրականացվում, եւ մարզերից բազմաթիվ ուսանողներ փողոցում հայտնվելու կամ ուսումը կիսատ թողնելու վտանգի տակ են, նրանցից մի քանի տասնյակ գրություններ են ուղարկվել տարբեր իրավասու գերատեսչություններ, սակայն՝ մինչեւ օրս առանց կոնկրետ պատասխանի:

Երեկ էլ, երբ իրենց հասակակիցները վաստակած ամառային արձակուրդներն են վայելում, մի խումբ ուսանողներ բողոքի ցույց էին անում նախագահի նստավայրի մոտ: Որպես իրենց իրավունքների պաշտպանի (այդպես կարելի էր եզրակացնել պաստառներից) մեծ հույս կապելով հանրապետության նախագահի հետ, դիմում են իշխանության վերին ատյաններին:

Ռոբերտ Քոչարյանն արձակուրդում է: Իմանալով այս փաստն ուսանողներն, այնուամենայնիվ, նախագահի նստավայր էին եկել, քանի որ այլեւս ձգձգելու հնարավորություն չունեն: Սենյակներն ազատելու վերջին ժամկետը օգոստոսի 1-ն է:

Ուսանողները նշում էին, որ այդ հանրակացարանում ապրողները ծայրահեղ անապահով խավի ներկայացուցիչներ են եւ սեպտեմբերին ուղղակի ստիպված կլինեն կացարան չունենալու պատճառով դադարեցնել ուսումը: Նրանց խոսքով՝ թեեւ ԿԳ նախարարությունում հավաստիացնում են, որ անհանգստանալու հիմքեր չկան, բայց եթե 5-րդ մասնաշենքի 3 հարկերը տրամադրվելու են բժշկական համալսարանի ուսանողներին, մյուս երկուսում այդ քանակությամբ այլ բուհերի ուսանողներ ֆիզիկապես ի վիճակի չեն լինի տեղավորվել: Ցույցի եկած ուսանողները մտավախություն ունեն նաեւ, որ վերանորոգումից հետո սենյակները տրամադրվելու են ավելի թանկ վարձավճարով (տարեկան 15 հազար դրամի փոխարեն):

Այս մտավախությունը հիմնավորված է 7-րդ մասնաշենքի օրինակով, որը եւս պատկանում է բժշկական համալսարանին, եւ որտեղ սենյակները տրամադրվում են 250 դոլարով:

Նախագահականից ուսանողների մի փոքր պատվիրակության ընդունեցին առանց լրագրողների, իհարկե: Ինչպես ուսանողներից տեղեկացանք, վերահսկողության բաժնում իրենց սիրալիր ընդունել են եւ խոստացել երկուշաբթի օրը խնդիրը քննարկել: Սպասենք երկուշաբթի օրվան:

Մ. Հ.

ԳՈՒՅԺ

Ալբերտ Ուզունյան

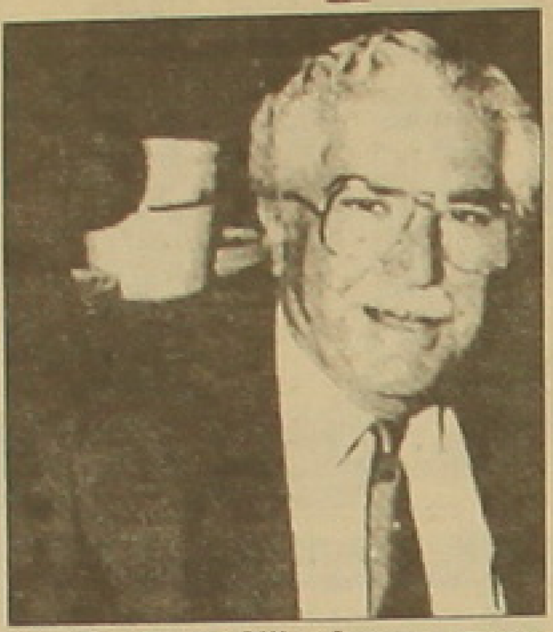

Կալիֆոռնիայի ՌԱԿ «Նոր օր» պաշտոնաթերթից տեղեկանում ենք, որ օրերս Լոս Անջելեսի հիվանդանոցներից մեկում իր մահկանացուն է կնքել Ռամկավար Ազատական կուսակցության եւ Թեքեյան մշակութային միության Կալիֆոռնիայի ղեկավարներից Ալբերտ Ուզունյանը, 81 տարեկանում: 1922 թ. Հալեպում ծնված Ա. Ուզունյանն իր նախնական կրթությունը ստացել էր Էմմանուել հայկական վարժարանում, այնուհետեւ՝ Ալեփո քոլեջում: 1960 թ. ընտանիքով գաղթել է ԱՄՆ եւ աշխատել «Մինասյան» գորգի վաճառատանը՝ շարունակելով այնթապցի ծնողներից ժառանգած մասնագիտությունը:

Ավելի ուշ հիմնում է Persian Rug գորգավաճառ հաստատությունը, որը համբավի է արժանանում ողջ Ամերիկայում: Զուգահեռաբար նվիրվում է ազգային, կուսակցական եւ կրթական գործունեության: 18 տարեկանից անդամագրվել էր արդեն ՀԲԸՄիությանը եւ ՌԱԿ-ին, հետեւաբար 60-ականներին նոր ստվարացող Լոս Անջելեսի եւ շրջակայքի գաղութում լայն ասպարեզ կար ազգային-հասարակական գործունեության: Շուտով Ա. Ուզունյանը մի խումբ ընկերների հետ հիմնադրում է ԹՄՄ Լոս Անջելեսի մասնաճյուղը, ԹՄՄ Արշակ Տիգրանյան վարժարանը՝ կարեւոր գումարներ նվիրելով նաեւ «Նոր օր» թերթին եւ ազգային մյուս ձեռնարկներին: Հաճախ մաս է կազմել ՌԱԿ Արեւմտյան շրջանի վարչությանը եւ մեկ անգամ գլխավորել այն:

Ալբերտ Ուզունյանի անունը բարի կհիշվի ոչ միայն իր պատկանած կազմակերպությունների, այլեւ համայն կալիֆոռնահայության կողմից:

Դեսպան Օրդուեյն ընդգծում է հայկական ստորաբաժանման պատրաստվածությունը

Հուլիսի 25-ին ՀՀ նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանն ընդունեց ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյին: Հանդիպման ընթացքում կողմերը մտքեր փոխանակեցին տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրների, ԼՂ հակամարտության կարգավորման հեռանկարների շուրջ: Զրուցակիցներն անդրադարձան վերջերս Հայաստանում ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակներում անցկացված «Համատեղ լավագույն ջանք-2003» զորավարժություններին: Դեսպանի կողմից ընդգծվեց միջոցառման կազմակերպման պատշաճ մակարդակը, ինչպես նաեւ հայկական ստորաբաժանման բարձր պատրաստվածությունը: Քննարկվեցին նաեւ հայ-ամերիկյան ռազմական համագործակցության ներկա վիճակը եւ Հայաստանի մարդասիրական ականազերծման կենտրոնի կողմից իրականացվող ականազերծման աշխատանքները:

Նույն օրը պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանն ընդունեց նաեւ Հայաստանում Իտալիայի Հանրապետության նորանշանակ դեսպան Մարկո Կլեմենտեին: Նախարարը շնորհավորեց դեսպանին բարձր եւ պատասխանատու պաշտոնին նշանակվելու կապակցությամբ եւ հույս հայտնեց, որ նա լուրջ ավանդ կներդնի հայ-իտալական հարաբերությունների զարգացման գործում:

ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչություն

Հայաստանի դպրոցականները Տոկիոյի օլիմպիադայում արժանացել են բրոնզե մեդալների

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 10-19-ը Տոկիոյում կայացած մաթեմատիկայի միջազգային օլիմպիադային մասնակցած հայաստանցի վեց դպրոցականներից երեքը արժանացել են բրոնզե մեդալների, իսկ երկուսը պարգեւատրվել են գովասանագրերով: Այս մասին հայտնեց ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հանրակրթության վերահսկողության բաժնի պետ Նուրիջան Մանուկյանը: Բրոնզե մեդալակիրները ներկայացնում են մաթեմատիկական ուղղվածության կրթօջախները՝ «Անանիա Շիրակացի» ճեմարանը, Գյումրիի «Ֆոտոն» վարժարանը եւ Երեւանի ֆիզիկամաթեմատիկական դպրոցը: Ըստ Ն. Մանուկյանի, օգոստոսի 2-11-ը Թայվանում կմեկնարկի ֆիզիկայի միջազգային օլիմպիադան, որին կմասնակցեն «Քվանտ» վարժարանի եւ Երեւանի ֆիզիկամաթեմատիկական դպրոցի երեք սաները: Իսկ օգոստոսի 16-ին Չիկագո կմեկնի ինֆորմատիկայի միջազգային օլիմպիադային մասնակցող հայ երեխաների խումբը:

Հանրայինն ընդունում է քննադատությունը

Հարգելի պրն խմբագիր

Ձեր թերթը ս. թ. հուլիսի 25-ի թիվ 141-ում տպագրել է ֆրանսահայ Լեւոն Մոմջյանի «Մի՞թե հանրային հեռատեսիլը մեր հայելին է» հոդվածը:

Ուզում եմ նշել, որ հիմնականում համաձայն եմ դիտողություններին եւ քննադատությանը: Միեւնույն ժամանակ հայտնում եմ, որ սեպտեմբերի 22-ից Հանրային հեռուստատեսությունը սկսում է նոր եթերաշրջան, եւ հուսով եմ, որ հաղորդումների նոր ցանցը եւ սպասվող բարեփոխումները որոշակի չափով կշտկեն եղած թերությունները:

Շնորհակալություն եմ հայտնում այդ հոդվածի տպագրության համար:

Հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի նախագահ՝ Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ավարտվեց Նաիրի Բաղալյանի հարցաքննությունը

Շատ հակասություններ մնացին չլուծված

Երեկ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում շարունակվեց վկա Նաիրի Բաղալյանի հարցաքննությունը։ Կարեն Դեմիրճյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Աշոտ Սարգսյանը հարցաքննությունը վարում էր մի քանի ուղղություններով։ Աշոտ Սարգսյանին հետաքրքրում էր, թե Նաիրի Հունանյանի ցուցմունքով այդ օրը վերջինիս հուզված լինելու հանգամանքը, ըստ Նաիրի Բաղալյանի, բնավ էլ այդպես չէր։ Այսինքն՝ Նաիրի Հունանյանը եղել է հանգիստ։ Աշոտ Սարգսյանը մեջբերեց նաեւ Նաիրի եւ Կարեն Հունանյանների միջեւ գաղտնալսմամբ ձեռք բերված այն տեղեկությունը, ըստ որի հոկտեմբերի 25-ին թյունը թերեւս եղել է այն, որ Բաղալյանը պետք է խմբին հաղորդեր ԱԺ մտնելու եւ այնտեղ ծրագրված գործողություններ իրականացնելու թույլտվությունը։ Այն հարցին, թե արդյոք էդիկ Գրիգորյանին եւ Նաիրի Հունանյանին տեսնելը չի՞ նշանակում հանդիպում ըստ պայմանավորվածության, որի ժամանակ Նաիրի Բաղալյանը պետք է ինչ-որ տեղեկություն փոխանցեր նրանց եւ ինչ-ինչ հրահանգներ կատարեր ԱԺ-ում տեղի ունենալիքի առումով, Բաղալյանը ժխտական պատասխան տվեց։ Նա ավելացրեց նաեւ, որ թեեւ նախաքննության ընթացքում իր ցուցմունքներում ինքը թաքցրել է Նաիրի Հունանյանի հետ անցակետի մոտ էդիկ Գրիգորյանին տեսնելու 2 կրակոց։ Կրակոցներից հետո Հովհաննիսյանին խփել են, գցել հատակին։ Նա ընկել է Արմենակյանի կողքին եւ այդ պահին նկատել, որ ճաշարանի կողմից հայտնվել է մեկը։ Այդ պահին վերջին դռան մոտ կանգնած զինված Վռամ Գալստյանը կանչել է ճաշարանի կողմից հայտնվածին, վերջինս դիմել է փախուստի։ Կրակելով փախչողի հետեւից, բայց մտածելով, որ չի կպել, փախչողի հետեւից նռնակ է գցել։ Խաչատուր Հովհաննիսյանը լսել է ուժգին պայթյուն, որից հետո տիրել է լռություն։

Կարեւոր է եւս այն ցուցմունքը, որի համաձայն, ըստ Խաչատուր Հովհաննիսյանի, լուռ պահին ինքը լսել է Արմենակյանի տնքալը։ Կարեն Հու-

Նաիրի Բաղալյանը զանգահարել է Հունանյանենց տուն։ Թե ինչ են խոսել՝ այդ հարցին Նաիրի Բաղալյանը պատասխանեց, թե նման զանգ եւ խոսակցություն պարզապես չեն եղել։

Հարցաքննության հաջորդ դրվագը վերաբերում էր Ազգային ժողովում հայտնված կարմիր թղթապանակին։ Աշոտ Սարգսյանը հիշատակեց մի շարք հակասական ցուցմունքներ, որոնց համաձայն կարմիր թղթապանակը մի դեպքում գտնվել է աստիճանների վրա, մեկ այլ դեպքում՝ հարթակին, մի երրորդի համաձայն էլ՝ Կարմիր նախասրահում։ Այս առումով Նաիրի Բաղալյանը պնդեց իր տարբերակը, թե կարմիր թղթապանակը գցել է աստիճաններից ներքեւ եւ հեռացել։

Հետաքրքրական էին ամբաստանյալ էդիկ Գրիգորյանի՝ Նաիրի Բաղալյանին ուղղված հարցերը։ Գրիգորյանը մասնավորապես սկսեց նրանից, թե ինչով է պայմանավորված Նաիրի Բաղալյանի բացասական վերաբերմունքը ամբաստանյալների նկատմամբ։ Ն. Բաղալյանը կրկնեց նախորդ նիստերին ասված իր այն խոսքերը, թե ամբաստանյալների իրականացրած գործողությունների արդյունքում Հայաստանն իր զարգացման առումով 15-20 տարի հետ ընկավ։ Իսկ թե ինչպես է հաշվարկել կոնկրետ 15-20 տարի նահանջի պարագան, վկան պարզաբանեց, որ ինքը սոցիոլոգ է եւ կարող է նման հաշվարկներ կատարել։

Աշոտ Սարգսյանը, շարունակելով իր հարցադրումները, կարծիք հայտնեց, որ ԱԺ-ի Բաղրամյանի մուտքի անցակետում Նաիրի Բաղալյանի՝ էդիկ Գրիգորյանին եւ Նաիրի Հունանյանին հանդիպելու տրամաբանու- հանգամանքը, դա պայմանավորված է եղել նրանով, որ անբարենպաստ զուգադիպությունները շատ են եղել։

Աշոտ Սարգսյանը հրապարակեց նաեւ ցուցմունքներ, համաձայն որոնց հարց ու պատասխանի նիստը սկսվելուց անմիջապես հետո այն ժամանակ սոցապնախարար Ռազմիկ Մարտիրոսյանը Կարմիր նախասրահում կանգնած ծխել է։ Մինչդեռ վկան պնդում է, որ նստած է եղել Կարմիր նախասրահում հենց այդ ժամանակ, սակայն Ռազմիկ Մարտիրոսյանին չի տեսել։

Այս ամենը հասցրեց այնտեղ, որ Աշոտ Սարգսյանը դատարանին միջնորդեց քրեական գործ հարուցել Նաիրի Բաղալյանի նկատմամբ կամ գլխավոր դատախազին հանձնարարել, որ վերացվի Բաղալյանի նկատմամբ հարուցված քր. գործի կարճման որոշումը։ Դատավոր Սամվել Ուզունյանը միջնորդության կապակցությամբ հայտնեց, որ նման կարգի հարցերին անդրադարձ կկատարվի որոշում կայացվելուց հետո։

Երեկ դատարան էր ներկայացել եւս մեկ վկա՝ ոստիկան Խաչատուր Հովհաննիսյանը, որը հսկել է ԱԺ նիստերի դահլիճ տանող դռներից մեկը։ Նրա ցուցմունքում հետաքրքրականն այն է, որ նա վկայում է Արմենակ Արմենակյանի սպանության մասին։ Դրվագը վկան նկարագրեց հետեւյալ կերպ։ Կարեն Հունանյանը զենքը պահել է նախ Խաչատուր Հովհաննիսյանի վրա, հրահանգել նրան նստել։ Այնուհետեւ զենքն ուղղել է նստած Արմենակ Արմենակյանի վրա՝ հրահանգելով պառկել։ Արմենակյանը չի պառկել, նստած տեղից վեր է կացել, եւ այդ ժամանակ Խաչատուր Հովհաննիսյանը լսել է նանյանը հայհոյելով ստուգողական կրակոց է արձակել, որից հետո Խաչատուր Հովհաննիսյանը կորցրել է գիտակցությունը։ Ուշքի գալով, Հովհաննիսյանը կրկին լսել է կրակոցներ, այնուհետեւ հայտարարություն, որ դահլիճից վիրավորներին պետք է դուրս հանել։ Հովհաննիսյանը վեր է կացել, հասել մինչեւ Կարմիր նախասրահի վերջ, տեսել ԱԺ բուժքրոջն ու բժշկին, նրանց հետ վերադարձել դահլիճ։ Մտնելով դահլիճ եւ տեղեկանալով, որ պատգարակի կարիք կա, Հովհաննիսյանը դուրս է եկել պատգարակ բերելու։ Պատգարակը հասցրել է կրկին դռան մոտ եւ իջել ներքեւ։

Վկան ավարտեց իր ցուցմունքը, որից հետո, մինչ հարցաքննությունը Վազգեն Սարգսյանի իրավահաջորդի պաշտպան Օլեգ Յունոշեւը հանդես եկավ միջնորդությամբ։ Նա բացարկ հայտարարեց վերջերս դատավարությանը ներգրավված մեղադրող Կորյուն Փիլոյանին՝ փաստարկելով, որ վերջինս որպես պետական մեղադրող հանդես է եկել Մուշեղ Սաղաթելյանի դատավարության ընթացքում եւ չի կարող լինել անաչառ։ Փիլոյանն առարկեց՝ պաշտպանի մոտեցումը որակելով ոչ օբյեկտիվ։ Կորյուն Փիլոյանին բացարկ հայտարարելուն առարկեցին նաեւ Նաիրի եւ Կարեն Հունանյանները։ Աշոտ Սարգսյանը միացավ բացարկի միջնորդությանը, սակայն մեկ այլ՝ Միսակ Մկրտչյանի դրվագով։

Սամվել Ուզունյանը մերժեց բացարկը, դատարանն անցավ Խաչատուր Հովհաննիսյանի հարցաքննությանը։ Նիստը կշարունակվի երկուշաբթի։

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Որքա՞ն եւ ի՞նչ պետք է ուտել աղքատ չհամարվելու համար

Սկիզբը էջ 1

Երկրորդն առողջապահության նախարարության առաջարկած զամբյուղն է 2400 կկալ-ով։ Այստեղ ընդգրկված են այն մթերքներն ու դրանց նվազագույն չափաբաժինները, որոնք բժիշկների, դիետոլոգների կարծիքով, անհրաժեշտ են մարդու համար։ Առաջին եւ երկրորդ զամբյուղների տարբերությունը 300 կկալ է։ Սակայն Ջուլիետա Մագլուչյանցի համոզմամբ, խնդիրն այդ տարբերությունը չէ, որովհետեւ 2100 կկալ-ն եւս Սննդի եւ գյուղմթերքների կազմակերպության (FAO) չափանիշներով բավարար է համարվում։ Խնդիրն այստեղ այն է, թե ինչ սննդամթերքներով է լրացվում այդ 2100 կկալ-ն։ Հայաստանի բնակչությունն այդ կալորիականությունը ստանում է գլխավորապես հացից եւ հացամթերքներից (մակարոնեղեն), ինչը նշանակում է, որ այն ավելի շատ բաղկացած է ածխաջրերից։ Փաստորեն չկա բացարձակ սով, բայց մարդիկ սնվում են ոչ որակյալ սննդամթերքով։

Առողջապահության նախարարությունը, ըստ տնային տնտեսությունների հետազոտության բաժնի պետի, տեսականորեն է մոտեցել հարցին։ Նրա ներկայացրած զամբյուղի մեջ նշված է, որ մարդն ավելի շատ պետք է օգտագործի նաեւ մսամթերք, կաթնամթերք եւ այլն։ Այսինքն՝ այն, ինչ անհրաժեշտ է, այլ ոչ թե այն, ինչ առկա է փաստացի։

Մեր հարցին, թե ինչու է կառավարությունն աղքատության սահմանագիծ ընտրել փաստացի գոյություն ունեցող նվազագույն պարենային զամբյուղը, այլ ոչ թե առողջապահության նախարարության ներկայացրածը, մեր զրուցակիցը նախ ընդգծեց, որ այս հարցն իրեն պետք չի ուղղել, բայց ասաց, որ այդ դեպքում գուցե ամբողջ բնակչությունը հայտնվեր աղքատության գծից ցած։ Նա նշեց, որ աղքատության սահմանումը, օրինակ, Չինաստանում բրնձով է որոշվում, իսկ ԱՄՆ-ում դարձյալ ընդունվում է, ելնելով իրենց երկրի փաստացի նվազագույն սպառումից։

Կառավարությունն իր մշակած եւ հաստատման դրված աղքատության հաղթահարման ծրագրով որպես աղքատության հաղթահարման նպատակ համարում է մեկ շնչին նվազագույն սպառողական զամբյուղի ամսական 12 հազար դրամով (ըստ 4-5 տարի առաջ կատարված ուսումնասիրության) ապահովելը։ Այս, մեր կարծիքով, զայրացուցիչ հանգամանքը տկն Մագլուչյանցը փորձեց մեղմացնել, ասելով, որ ծրագրի մեջ, բացի մեկ շնչին ամսական վերոնշյալ չափի եկամուտ ապահովելուց, գրված են նաեւ առողջապահության, կրթության, սոցիալական ապահովման համակարգերի բարելավման խնդիրները, որոնք շատ թանկ արժեն։ Մինչդեռ առողջապահության նախարարության ներկայացրած նվազագույն սպառողական զամբյուղի արժեքը, դարձյալ, ըստ 5 տարի առաջվա գների, մեկ շնչի համար ամսական 26 հազար դրամ է։ Թերեւս ճիշտ կլիներ այս թիվն աղքատության սահմանագիծ համարելն, ու դա հաղթահարելու խնդիր դնելը։

Սակայն աղքատության սահմանման սեփական տարբերակի համար կառավարությունն ունի իր, միայն միամիտներին անհասկանալի մղումները, որոնց կանդրադառնանք հաջորդ անգամ։

ԲՈՒԺՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ

«Իրական գործերը զորեղ են ամեն մի մենթալիտետից»

Աչքի պատվաստման հրաշալի օրինակ

«Համաշխարհային մանկական փոխպատվաստման հիմնադրամի» գործուն աջակցությամբ հուլիսի 16-ին Երեւանի 8-րդ հիվանդանոցի մանկական ակնաբուժական բաժանմունքում հնարավոր դարձավ իրականացնել իր տեսակի մեջ բավականին բարդ վիրահատություն։

«Հերպեսի հետեւանքով եղջերաթաղանթի պղտորում ախտորոշումը

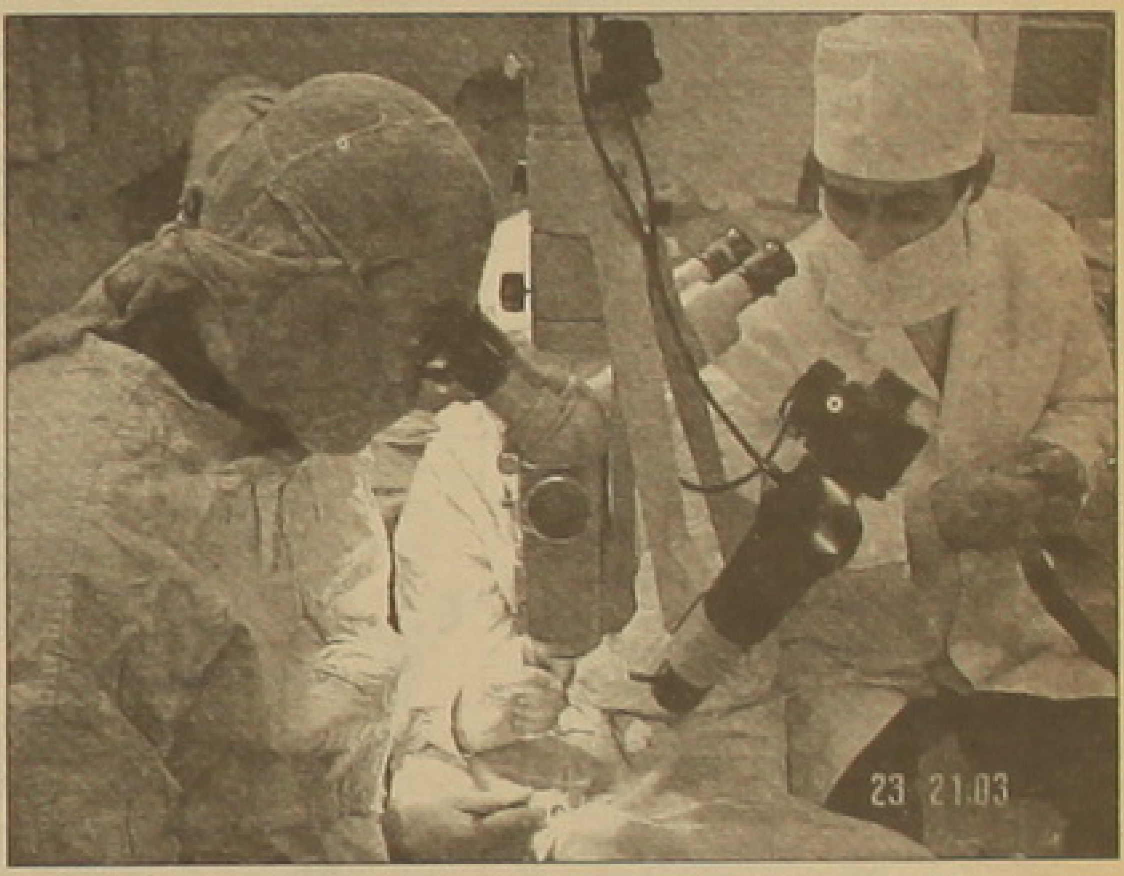

ժամանակի ընթացքում առավել վատթարացման միտում էր ձեռք բերել, արդեն իսկ նկատելի էր նաեւ շլությունը, ասում է վիրահատող բժիշկ Ահարոն Գաբրիելյանը։ Մեկուկես ժամ տեւած վիրահատությունը բարեհաջող ավարտվեց եւ մեղրեցի 10-ամյա Արմենն իրեն շատ լավ է զգում»։

Վիրահատության հետ կապված ծախսերը, դեղամիջոցների հայթայթումը ֆինանսավորել է հիմնադրամը։ Ըստ մասնագետների, հետվիրահատական շրջանում չափազանց կարեւոր է ընկճել փոխպատվաստման հետ կապված օրգանիզմի իմունային պատասխանը՝ այն հնարավորինս նվազագույնի հասցնելով։

Տարեկան մի քանի հարյուրի հասնող զանազան տարբեր բարդությունների վիրահատությունների միջոցով հանրապետության ակնաբույժները փորձում են վերականգնել երեխաների տեսողությունը։

Ցավոք, քիչ չեն դեպքերը, երբ բժիշկը կարծես դառնում է «անզոր»։ Խոսքն այստեղ առավել բարդ վիրահատությունների մասին է, որոնք պարզապես անհնար է իրականացնել առանց լուրջ ֆինանսական աջակցության եւ ժամանակակից սարքավորումների։

«Համաշխարհային մանկական փոխպատվաստման հիմնադրամի» երեւանյան գրասենյակի ֆինանսավորած այս վիրահատությունը նման խնդիրներ լուծելու լուրջ հնարավորություններ է ընձեռում բժիշկներին եւ այս բնագավառի զարգացման հեռանկարներ բացում։ Բժշկությունն ինչ-որ տեղ վերածվել է ոչ շահավետ բիզնեսի, որտեղ ներդրումները սակավ են։ Նման հիմնադրամներին աջակցելն իրենց բարոյական պարտքն են համարում շատ երկրներ։ Ողջ աշխարհում մանկական բուժօգնությունն անվճար է։ Եվ սա լուրջ պետական մոտեցում է։ Հայաստանում այս առումով չլուծված շատ խնդիրներ կան։ «Համաշխարհային մանկական փոխպատվաստման հիմնադրամի» երեւանյան գրասենյակի ֆինանսավորած այս վիրահատությունը նման համագործակցության հրաշալի օրինակ է։

Հետեւում են մնացել փոխպատվաստման օրենքի ընդունման դժվարությունները, բազմաթիվ հանդիպումները, զրույցները բուժաշխատողների, իրավաբանների, հոգեւոր հայրերի հետ։ Արված է առաջին իրական քայլը։

«Սկզբում, երբ խոսում էինք պատվաստման հետ կապված հայկական մտածելակերպի մասին, ես, չգիտես ինչու, վստահ էի, որ այն հաղթահարելի է, ասում է հիմնադրամի գրասենյակի երեւանյան ներկայացուցիչ Մարիա Եգանյանը։ Այո, օտար անձանց կորսված առողջությունը, գուցե նաեւ կյանքը հարազատի «մահվան» հաշվին փրկելու միտքը, թերեւս, անսովոր է։ Սակայն իրական գործերը զորեղ են ամեն մի մենթալիտետից։ Վկան՝ փոքրիկ Արմենի երջանիկ ժպիտն է ու խաղաղ, անկաշկանդ հայացքը»։

ԱԶԳՈՒՇ ԲԱՐՍՈՒՄՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նշանակվեցին տեղակալներ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի որոշմամբ Արարատ Մալխասյանը ազատվել է առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարի տեղակալի պաշտոնից։ Ինչպես հայտնում են կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, վարչապետի մեկ այլ որոշմամբ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարի տեղակալ է նշանակվել Գառնիկ Բաղալյանը։ ՀՀ վարչապետի որոշումներով կառավարությանն առընթեր ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի նորակազմ պետական կոմիտեի նախագահի տեղակալներ են նշանակվել Արմեն Գրիգորյանը, Հարություն Յավրյանը եւ Միքայել Իսպիրյանը։

Տավուշում անձրեւները խանգարում են հնձին

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Տավուշի մարզի ցածրադիր բնակավայրերում՝ Նոյեմբերյանի տարածաշրջանի Պտղավան, Դեբեդավան եւ Լճկաձոր գյուղերում, ավարտվել է աշնանացան ցորենի հունձը։ Ինչպես հայտնեց Տավուշի մարզպետարանի տարածքային բաժնի գլխավոր մասնագետ Գրիշա Մարալչյանը, Նոյեմբերյանի ենթամարզի շուրջ 2000 հա ցանքատարածություններից հնձվել է 380 հա-ն։ Բերքահավաքին խանգարում է արդեն 3 օր տեղացող անձրեւը։ Նշվեց նաեւ, որ այս տարի վատ բերքի պատճառով արտերի մի զգալի մասը որպես խոտ է հնձվել։

ԱԶԳ

Ոսկեգործական շուկան ինչպես որ կա

Երեւանի ոսկերչական 5-6 տոնավաճառներում այնքան բազմազան տեսականի կա, որ գույներն ու ձեւերը՝ գեղադիտակի արագությամբ միմյանց հաջորդող, գլխապտույտ են առաջացնում այստեղ առաջին անգամ ոտք դնողի մեջ: Այստեղ էլ ազնիվ ու մաքուր զարդերենը կողք-կողքի է խեղաթյուրվածի հետ, եւ շատ հեշտությամբ կարող ես խաբվել, գնելով սխալ տաշվածքի ու քաշի քար, պղնձի մեծ պարունակությամբ ոսկի:

Տոնավաճառները գրեթե միշտ էլ լի են այցելուներով: Այնուամենայնիվ, հանրահայտ «Վաղարշ եւ որդիներ» ՍՊԸ-ի (տնօրեն՝ Վաղարշ Աբրահամյան) փոխտնօրեն Արմեն Բաղդասարյանի պնդմամբ, ոսկերչական արտադրանքի 60-70 տոկոսն իրացվում է Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ երկրներում: Ընդ որում, անհատ արտադրողներն ու ՍՊԸ-ներն իրենք են կազմակերպում արտահանումը, կամ դրսից է ակտիվ հոսք գալիս: Գնորդները հիմնականում Հյուսիսային Կովկասից են, Դաղստանից, Չեչնիայից, Կալմիկիայից, Օսիայից, նաեւ Վրաստանից: Ոչ միայն միջազգայինի համեմատ էժան գներն են նրանց ձգում այստեղ: Հայաստանն այսօր դարձել է ոսկեգործական արտադրության տարածաշրջանային կենտրոն: Վաճառաշահ արհեստավորի գենը պինդ է ժամանակակից ոսկերիչի ու ակնագործի մեջ, եւ ո՛չ Վրաստանում, ո՛չ Ադրբեջանում չկան այնպիսի վարպետներ, ինչպես մեզ մոտ: Ոսկեգործական ավանդույթները՝ մանրաքանդակ հատիկազարդման, հյուսածո եղանակներով, կենդանիների պատկերներով դրվագումներով, հազարամյակների խորքերն են գնում: Այդուհանդերձ, մեր վաճառակետերում հազվադեպ կտեսնես այդ եղանակների ու զարդապատկերային մտածողության այն բաղադրատարրերը, որոնք «ճամփորդում» են մեր գորգերի ու խաչքարերի, ճարտարապետության ու քանդակագործության մեջ: Ինչո՞ւ է այդպես, եւ արդյոք դրանց կորստյան վտանգ չի՞ սպառնում այսօր: Ոսկեգործներն ու ոսկերիչները տարաբնույթ մեկնաբանություններ են տալիս հարցին:

Արմեն Բաղդասարյան՝ «Վաղարշ եւ որդիներ» ՍՊԸ տնօրենի տեղակալ- Ավանդական բաղադրատարրերը չեն կարող չլինել ժամանակակից գործերի վրա: Պահանջել զուտ ավանդականը, նույնն է, թե ասես՝ ինչո՞ւ հիմա սայլ չկա, ավտոբուս է, կամ ինչո՞ւ ազգային տարազ չենք կրում: Ոճն է փոխվել: Ավանդույթները ոչ թե ձեւի ու արտահայտչամիջոցների, այլ ավելի շատ սերունդների շարունակության մեջ են, արհեստը փոխանցելու ժառանգականության: Ժամանակներն են փոխվել, մոդան է փոխվել: Այստեղ հիմնական խնդիրը նորաձեւությունն է, նրա պահանջները: Իմ կարծիքով, այնպիսի հասկացություն, ինչպիսին զուտ ազգային հայկական ոճն է, չկա, չի ստեղծվել, կա արեւելյան ոճ: Մեզ համար հատկանշականն ազգային այս արհեստի նկատմամբ սերն է: Ֆիլիգրան ոճը, օրինակ, որ մեզանում էլ տարածված է, Բյուզանդիայից է գալիս: Ավանդույթի պահպանում ասելով ես հասկանում եմ ոչ թե ոճի, այլ ոսկեգործության նկատմամբ ազգային մտածելակերպի ու վերաբերմունքի պահպանում: Միայն մեզ մոտ 800 արհեստավոր է աշխատում (ընդամենը 400 մարդ վաճառող է), որոնց մեջ շատ-շատ են հմուտ, ստեղծագործ վարպետները:

Ռաֆայել Վարդանյան- Զուտ ազգային ավանդույթներով ստեղծված գործեր հիմա էլ կան Հայաստանում, բայց շատ չեն: Շուկայում չկան, որովհետեւ չեն գնահատվում: Աշխատանքը շատ է, չարչարանքը՝ շատ, օրինակ, մանրաքանդակ եղանակով ստեղծված զարդերի, բայց ժողովուրդն էլի էժան է ուզում գնել: Եվ ոսկերիչն էլ անցնում է նրան, ինչ գնում են՝ հեշտ ու սովորական ձեւերի: Եթե փորձի համար 2 հատ սարքենք հին հայկական գործեր, որ նաեւ թանկ պիտի գնահատվեն, մի 20 տարի կմնան, իսկ հետո վերջում իբրեւ լոմ կվաճառվեն: Այսինքն՝ դրանց գնորդն ու գնահատողը չկան: Հիմա լավ վաճառվում է իտալական զարդը, որովհետեւ նորաձեւ է, իսկ ստեղծելու տեխնոլոգիան էլ հեշտ է:

Արմեն Մելիքյան (ոսկեգործ վարպետ)- Ինչ որ շուկան է պահանջում, դա է պատրաստվում: Որ գործը որ լավ է ծախվում, դրա վրա են աշխատում, քանի որ բոլորը տուն են պահում: Ոսկեգործին էլ թելադրողը սոցիալական պայմաններն են: Իսկ ազգային հորինվածքով անհամեմատ բարդ զարդերի պատվեր համարյա չի լինում: Եթե այդպիսիք սարքենք, երեւի չեն վաճառվի:

Կարեն Միքայելյան (ժողովրդական վարպետ)- Ոսկերչական զարդերից որ մեկն էլ նայես, մեր ավանդական ոճի է, բաղադրիչներ կան, բայց խիստ նվազ արտահայտությամբ: Մասիս սարը կա, մեր սիրամարգերը կան: Արգիշտիի ժամանակներից պեղված թեփուկավոր զարդաձեւեր հիմա էլ կան: Եթե գնորդը գալիս է եւ ասում՝ ինձ տվեք 20 դոլարի համարժեք մատանի, դա ընդամենը 2,5 գ ոսկի է նշանակում, 2,5 գ ոսկու վրա դու չես կարող խոյակի զարդաձեւ սարքել: Առնվազն 10-15 գրամանոց պիտի լինի: Մեր բոլոր վարպետ ոսկեգործները տիրապետում են նաեւ ավանդական զարդաձեւերին, բայց պահանջարկ չկա:

Ոսկեգործությունն իմեյջի ու վստահության արհեստ է

Նոր ձեւավորվող ազատական հարաբերությունների տարերային հորձանքն ամեն ինչ միախառնեց նաեւ այս ասպարեզում: Որեւէ արգելքի չհանդիպելով, շուկա մտավ նաեւ տնայնագործական կասկածելի արտադրանքը՝ հարգորոշումների ու հարգադրոշմումների սեփական մեխանիզմով: Արմեն Բաղդասարյանի հավաստմամբ, սակայն, իրենց կազմակերպությունն առայժմ միակն է հանրապետությունում, որ ֆինանսախարարության փորձագիտական տեսչության հետ պայմանագրային հարաբերությունների մեջ է մտել: Ոսկեգործների արտադրանքը հավաքվում է եւ հարգորոշման ու հարգադրոշմումների համար ուղարկվում պետական ծառայություն: Ավելին, յուրաքանչյուր քաղաքացի եւս կարող է դիմել նույն խնդրանքով եւ չնչին վճարով ստուգել կամ որոշել որեւէ զարդի հարգն ու դրոշմը:

Թերեւս, ոսկերչական տոնավաճառներում ծաղկող անթույլատրելի իրողություններն են պատճառը, որ այս ճյուղի արտադրանքի սպառողները եւս միանգամայն որոշակի բաժանվել են 2 բանակի: Գումար ունեցող, նաեւ այս ազնվական արհեստի ոլորտում առկա խմորումներին քիչ թե շատ տեղյակ գնորդները հիմնականում օգտվում են ոսկեգործական խոշոր արտադրությունների ծառայություններից, ուր գները երբեմն եռակի, քառակի գերազանցում են տոնավաճառների գներին: Կամաց-կամաց մեզանում էլ ձեւավորվում է հոգեբանության այն որակը, ինչ է զարգացած երկրներում: Սպառողը սկսում է ղեկավարվել արտադրանքի իմեյջի հանդեպ հավատի ելակետով: «Գուչի» ֆիրմայի ժամացույցին ամրացված ադամանդը երբեւէ չի կարող կեղծ լինել: «Գուչին» կայացած ձեռնարկություն է, ողջ աշխարհում հայտնի եւ այդ իմեյջի տերը չի կարող կեղծված արտադրանք դուրս բերել շուկա», նշում է նաեւ DCA եւ JCA հայկական ադամանդագործական ձեռնարկությունների տնօրենների խորհրդի նախագահ Գագիկ Աբրահամյանը: Իտալական «Վերսաչի», «Արմանի» ֆիրմաների արտադրած զարդի 1 գրամը միայն այն պատճառով, որ այդ ֆիրմաների դրոշմներն է կրում, կարող է արժենալ 50, 100 դոլար:

Հայաստանյան ձեռնարկությունների բարձրարժեք, որոշակի վարկ ձեռք բերած արտադրանքը ներսի շուկայում գնորդներ չունի: Իրացվում է հիմնականում Եվրոպայում՝ Շվեյցարիա, Ֆրանսիա, իսկ ներսում՝ ընդամենը 5 տոկոսով: Անշուշտ, նույնիսկ գրագետ, իրազեկ գնորդը չի մոտենում այսօրինակ արտադրությունների առաջարկին, երբ պայմանները չեն ներում: Իսկ գնորդների մյուս զանգվածի անտեղյակությունից փող սարքելը սովորական իրողություն է մանր ու մեծ տոնավաճառներում ու վաճառակետերում: Ներքին շուկայում ով ասես գնահատում է ադամանդի գույնը, մաքրությունը, կարատները: Թեեւ նույնիսկ մասնագիտական աչքի համար դժվար է զանազանել դրսից բերված ադամանդի փոխարինիչն իսկականից:

Իսկ մաքսակետերում ոչ ստուգումներ են անում, ոչ էլ այդպիսի հնարավորություն կա: Պատասխանատվությունը մնում է վաճառողի խղճին ու ազնվությանը: Արտասահմանում յուրաքանչյուր՝ նույնիսկ անհատ ոսկերիչ, երբ լիցենզիա ունի, իրավունք ունի նաեւ իր արտադրանքի վրա սեփական հարգը դրոշմել: Հայաստանում էլ նման կարգ հաստատելու առաջարկներ կան, բայց թերեւս մեր խառնիճաղանջ շուկայի համար դա շուտ է:

Գոհարի ազնվությունը որոշվում է ե՛ւ նրա հստակ նիստավորմամբ, ե՛ւ խտության հատկանիշներով (սովորական ապակին խտություն չի ունենում), ե՛ւ բարձրության, քաշի ու տրամագծի պարամետրերի համապատասխանությամբ: «Թանկ ապրանք չպետք է գնել պատահական վայրերից, առավել եւս՝ ադամանդը», խորհուրդ է տալիս Գագիկ Աբրահամյանը: Իսկ «Վաղարշ եւ որդիներ» ՍՊԸ-ի փոխտնօրենն այլ առաջարկ է անում՝ կեղծված արտադրանքի չափաբաժինը նվազեցնելու համար պարզապես պետք է մետաղափորձական տեսչությանը լիազորություններ տրվի՝ պարբերաբար, պատահական ընտրությամբ ստուգումներ կատարելու տոնավաճառներում կամ խանութներում: Եվ մենք էլ ավելացնենք, որ կեղծողը պատժվի նույն կերպ, ինչ դրսի աշխարհում է:

Արտագաղթի ալիքը սոցիալական ճգնաժամի առաջին փուլում արտերկիր նետեց նաեւ բազում մասնագետների: Այսօր Ռուսաստանում ոսկեգործ արտադրողների մեջ հայերն արդեն ճանաչված դիրք են գրավում: Ոմանց հավաստմամբ, սակայն, հիմա, երբ այս ճյուղը մեր տնտեսության մեջ առաջատար դիրքերի հավակնություններ է ներկայացնում, նրանց մեծ մասը սկսել է վերադառնալ: «Վաղարշ եւ որդիներ» ՍՊԸ-ի փոխտնօրենը նշում է, որ իրենց հարգորոշողներն ու գնահատողները, օրինակ, խորհրդային տարիներին կրթություն ստացած ու աշխատած մասնագետներ են:

Կեղծ արտադրանք գնելու վտանգն առավել հավանական է փողոցային առք ու վաճառքի, այսպես ասած, «ձեռքի վրա» առեւտրի ընթացքում:

Հարկային դաշտը պետք է պարզեցվի

Սակայն սխալ է կարծել, թե տոնավաճառային արտադրանքի որակի հանդեպ վստահության ցածր տոկոսով են բացառապես պայմանավորված այստեղի էժան գները:

Տնայնագործ արտադրողների գերակշիռ զանգվածը դուրս է հարկային դաշտից: Հարկային կառույցներն, անկասկած, գիտեն այդ մասին, բայց զարմանալի անդորր ու «հանդուրժողականություն» է ցուցաբերվում պետբյուջեի հնարավորություններն ակնհայտորեն զրացնելու ունակ այս փաստի հանդեպ: Հարկ վճարելուց խուսափող տնտեսվարողներն էլ մշտապես ահ ու դողի մեջ են, թե մի օր հայտնվելու են տեսուչի ուշադրության հորիզոնում: Արմեն Բաղդասարյանի համոզմամբ, թյուր է այն մտայնությունը, թե արհեստավորները խուսափում են հարկերից ավելորդ գումար չծախսելու նկատառումով: Խնդիրը նաեւ այլ է. մուտք հարկային դաշտ նաեւ նշանակում է խրվել թղթաբանության, ամենամսյա հաշվետվությունների, բյուրոկրատական քաշքշուկի աքցանի մեջ, որ անխուսափելիորեն ժամանակ ու նյարդեր է խլելու նրանցից: Եվ ընդամենը փոքրիկ տարածք՝ 50-60 սմ զբաղեցնելով, ձեռներեցը հարկադրված պիտի լինի հաշվիչ դրամարկղ էլ տեղադրել:

Ըստ փոխտնօրենի, 1 պատուհանի գաղափարը, որի մասին այնքան խոսվեց, ու որը հասարակ քաղաքացու, մանր ու միջին տնտեսվարողի, իր փոքրիկ բիզնեսը ձեռնարկողի հանդեպ պարտադրում է կիրառել ՀՀ նախագահը, պիտի կիրառվի նաեւ հարկային դաշտում: Ոլորտի զարգացումը խթանելու համար տեսչությունը նույնիսկ ոսկու առուվաճառքն ազատել է ավելացված արժեքի հարկից թե ներքին իրացման, թե արտահանման ժամանակ: Ոսկու հումք, նաեւ ադամանդների հումք ներկրելիս մաքսատուրք չկա: Չնչին մաքսավճար է նախատեսված նաեւ պատրաստի արտադրանքի արտահանման ժամանակ: Սակայն ոսկերչական շուկան բնորոշող այդ կարեւոր բացն անտեսվում է:

Եթե ոսկեգործն ու ակնագործը համոզված լինեն, որ ընդամենը 1 կետի ծառայությունից օգտվելով կարող են ազատվել ճղճիմ քաշքշուկներից, նրանցից յուրաքանչյուրը հաճույքով կվճարի ամսական, ասենք 10-15 դոլարի հարկը: Իսկ դա փոքր գումար չէ, երբ նկատի ենք առնում այս ոլորտում կուտակված մեծ ներուժը: Նվազագույն հաշվարկներով, երբ Հայաստանում առկա նման վաճառակետերի յուրաքանչյուր ձեռներեցից նույնիսկ 10 դոլար գանձվի, ամսական մեկ քառորդ մլն դոլար կգնա պետբյուջե: Եթե դրա ծախսելու տեղը չգտնվի, կենսաթոշակային ֆոնդին կարելի է հանձնել, եւ թոշակառուներին տրվող ծիծաղելի գումարները պակաս անհեթեթ կդառնան:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹՅՈՒՆ

Շնորհալիների հանգիստը Ծաղկաձորում

Արդեն մի քանի տարի Հայաստանում գործում է «Հայաստանի պատանեկան նվաճումներ» (Juniour Achievment of Armenia) կազմակերպությունը՝ տնօրեն Արմինե Հովհաննիսյանի ղեկավարությամբ: Այս կազմակերպությունը հանրակրթական դպրոցներում դասավանդում է «Մարդու իրավունքներ», «Քաղաքացիական կրթություն», «Պետություն եւ իրավունք» եւ «Կիրառական տնտեսագիտություն» առարկաները, ինչպես նաեւ դասընթացներ է կազմակերպում նշված առարկաներով ուսուցիչներին վերապատրաստելու համար:

Սակայն այս հոգատար կազմակերպությունը չի բավարարվում դրանով եւ ամեն տարի կազմակերպում է հայ երեխաների ամառային հանգիստը Հայաստանի լավագույն ճամբարներում: Ամեն տարվա մայիսին Հայաստանի բոլոր դպրոցներից մեկական 9-րդ դասարանի աշակերտ մասնակցում է «Քաղաքացիական կրթություն» կամ «Կիրառական տնտեսագիտություն» առարկաներից անցկացվող հանրապետական մրցույթ-քննությանը: Քննության արդյունքների հիման վրա ընտրվում են այն աշակերտները, որոնք իրավունք են ստանում 7 օր հանգիստ վայելել Ծաղկաձորի կամ Լուսակերտի հանգստյան տներից մեկում:

Այս տարի ինձ եւս բախտ վիճակվեց մասնակցել այդ քննությանը եւ հասակակիցներիս հետ հանգստանալ Ծաղկաձորի «Մոր եւ մանկան» հանգստյան տանը: Ընտրվել էին 600 աշակերտներ, որոնք հանգստանալու էին մեկնելու 3 փուլով: Մեր խումբը մեկնեց առաջինը՝ հունիսի 25-ին:

Հենց նույն օրը մեզ հայտնեցին, որ երեխաները ճամբարում ստեղծելու են իրենց պետությունը, եւ ցանկացողները կարող են իրենց թեկնածությունները առաջադրել նախագահական ընտրություններին: Հաջորդ օրը կայացան ընտրությունները, ընտրվեց նախագահ: Նշանակվեցին վարչապետն ու նախարարները՝ մշակույթի, կրթության, կարգուկանոնի, արտաքին գործերի, առողջապահության, բնապահպանության եւ ժամանցի: Մյուս ճամբարականներն ինքնաբերաբար դարձան ԱԺ պատգամավորներ եւ ԱԺ նախագահ ու 2 փոխնախագահ ընտրեցին: ԱԺ-ն ընդունում էր օրենքներ, իսկ կառավարությունը հետեւում էր դրանց իրագործմանը:

Ճամբարային օրը շատ հագեցած էր: Շնորհիվ ճամբարի ղեկավարներ Անահիտ Մանուկյանի, Էդուարդ Ասատրյանի եւ Գրիգոր Նազարյանի, ինչպես նաեւ ջոկատավարների մանկավարժական հմտության եւ հոգատարության, առաջին իսկ օրվանից Հայաստանի տարբեր մասերից եկած եւ իրար անծանոթ պատանիների միջեւ ջերմ եւ ընկերական հարաբերություններ հաստատվեցին: Կազմակերպված բազմաթիվ միջոցառումներից էին դասական նիստը, կառավարություն-ԱԺ հարցուպատասխանը, ԱԺ լրջախոհ ու երգիծական նիստերը, տարբեր ինտելեկտուալ խաղերը, «Տաղանդներ-տաղանդներ» շոուն, «Բրեյն» խաղը, խոհարարական եւ սպորտային մրցույթները:

Հուլիսի 2-ին մենք հեռացանք ճամբարից՝ գիտակցելով, որ բազմաթիվ ընկերներ ունենք Հայաստանի տարբեր մասերում: Եվ մենք խորը երախտագիտությամբ կհիշենք «Հայաստանի պատանեկան նվաճումներ» կազմակերպության եւ ուսանելի մրցույթ-քննությունը, եւ անմոռանալի ծաղկաձորյան օրերը:

ՆԱՐԵ ԶԱՍՊԱՐՅԱՆ
Երեւանի Գ. Նժդեհի անվան թիվ 161 միջն. դպրոց

«Ամեն մոսկվացի հարկ է վճարում Բասաեւին»

Մոսկովյան շուկաների քրեականացման մասին

Մոսկվայի սպառողական շուկայի եւ սպասարկումների վարչության տվյալներով, մոսկովյան բնակիչների 70 տոկոսը գնումներ է անում բացառապես քաղաքի 174 շուկաներում: Մայրաքաղաքի բյուջեն պատկառելի եկամուտներ է ստանում շուկաներից: Իսկ թե որքան է կորցնում, հայտնի չէ. քանի որ շուկաների մեծ մասը կազմակերպված հանցագործ խմբավորումների (ԿՀԽ) վերահսկողության տակ է: ՆԳՆ-ում համոզված են, որ շուկաները հարկումից թաքցնում են իրենց շահույթների մոտ երեք քառորդը:

Բազմաթիվ շուկաներում գոյացել են քրեական մի շարք «տանիքներ»: Վարչակազմը, կրպակատերերը, գրպանահատներն ու խարդախներն ունեն իրենց «տանիքները»: Բայց վերջին հաշվով ամեն ինչի համար վճարում է սպառողը: Ինչպես ասում են, «ամեն մոսկվացի հարկ է վճարում Շամիլ Բասաեւին»: Մոսկվայում էթնիկական ԿՀԽ-ներն ունեն հետեւյալ բնութագրերը:

Ադրբեջանցիներ

Ներկայումս Մոսկվայում կան 30-ից ավելի ադրբեջանական ԿՀԽ-ներ, որոնք կառուցված են տարածքային-տոհմական սկզբունքով: Գործունեության հիմնական ոլորտը թմրաբիզնեսն է մոսկովյան շուկաների մեծ մասում: Առանձնապես աչքի են ընկնում մինգեչաուրյան եւ լենքորանյան ԿՀԽ-ները: Հայտնի են նաեւ եւլախյան (դրամափոխություն), մոսինյան (թմրադեղերի, զենքի ու պայթուցիկների առեւտուր), ղարաբաղյան (ավտոմեքենաների առեւանգում եւ վաճառք), գյանջյան (թմրադեղեր) ԿՀԽ-ները:

Ադրբեջանական ԿՀԽ-ների գլխավոր առանձնահատկությունը համայնքայնությունն է: Թեեւ «բրիգադները» գործում են ինքնուրույն, բայց ծայրահեղ դեպքերում միավորվում են: Ընդսմին, յուրաքանչյուր խումբ պարտավոր է լցնել ընդհանուր գանձարանը:

ԿՀԽ-ներն աչքի են ընկնում դաժանությամբ ու նենգությամբ: Որպես թիկնապահների եւ բռնաշորթների հաճախ օգտագործում են սլավոններին: Ադրբեջանական հանցախմբերը վերահսկում են հետեւյալ շուկաները. Հյուսիսային Բուտովո, Պոկրովյան առեւտրային համալիր, Վիխինո, Մարյինո, Վելոզավոդսկի, Չերկիզովո, «Դինամո» եւ Համառուսաստանյան ցուցահանդեսային կենտրոն:

Վրացիներ

Վրացական ԿՀԽ-ի հետաքրքրությունները բազմազան են: Դրա անդամները չեն խորշում նյութական արժեքների հայթայթման որեւէ միջոցից: Վերջին տարիներին վրացական հանցախմբերը, ավանդական առեւանգումներից, շորթումներից, կողոպուտներից, ելուզակությունից, խարդախություններից բացի, սկսել են հիմնել սեփական ֆիրմաներ, բաժնետիրական ընկերություններ:

Ամբողջ Ռուսաստանում վրացիներն ակտիվորեն մասնակցում են քրեական բիզնեսին: Հաշվեհարդարների ժամանակ գործում են դաժանորեն, թեեւ նախընտրում են օգտագործել օտարներին: Ի դեպ, այսօր Մոսկվայում ընդհատակյա կարգով բնակվում են վրացի տասնյակ «օրենքով գողեր»: Վրացական ԿՀԽ-ն Մոսկվայում վերահսկում է Տիշինկայի շուկան:

Հայեր

Հայաստանում տիրող բարդ իրավիճակը, Ղարաբաղի պատերազմը հանգեցրին զանգվածային արտագաղթի: Ռուսաստանում հայտնվեցին նաեւ զգալի թվով քրեական «հեղինակություններ»: 1995 թ. հայկական ԿՀԽ-ի ներսում տեղի ունեցավ խոշոր հաշվեհարդար, սպանվեցին 5 լիդերներ, եւ ԿՀԽ-ի դիրքերն զգալիորեն թուլացան: Հետագայում վիճակը բարելավվեց, «բրիգադների» անդամների թիվը հասավ 500-ի: Հայկական ԿՀԽ-ն Մոսկվայում հարձակումներ է գործում ավտոմեքենաների վրա, զբաղվում թմրադեղերի առեւտրով, գողությամբ:

Ստացվող եկամտի մի մասը հատկացվում է համայնքի շահերը պաշտպանող քաղաքական գործիչների, ինչպես նաեւ դատարաններում, դատախազություններում, միլիցիայում «յուրայինների» վարձատրությանը:

ԿՀԽ-ն աչքի է ընկնում շարքային անդամների կազմակերպվածությամբ եւ գործողությունների քողարկման հմտություններով: Հայկական ԿՀԽ-ն վերահսկում է հետեւյալ շուկաները. Կիտեր, Մարյինո, «Դինամո», Բիտցեւոյի առեւտրային համալիր, Համալսարանական շուկա:

Դաղստանցիներ

Դաղստանյան ԿՀԽ-ն հայրենակցական եւ տոհմային սկզբունքներով կազմված խմբերի միություն է: Բոլոր խմբերն ունեն «հեղինակություններ», որոնք լավ ծանոթ են իրար: Ներկայումս Մոսկվայում կա դաղստանյան երկու տասնյակ հանցախումբ: Դաղստանցիները դրամ են շորթում Մոսկվայում առեւտուր անող իրենց հայրենակիցներից: Ընդսմին, ադրբեջանական ԿՀԽ-ների հետ մրցակցում են մայրաքաղաքի շուկաներում վերահսկողություն հաստատելու նպատակով: Բայց քանի որ ադրբեջանցիների դիրքերն ուժեղ են, դաղստանցիները փորձում են ամրապնդվել Մոսկվայի մարզում: Մոսկվայում նրանք վերահսկում են Նովոյասենեւոյի կրպակաշարը:

Չեչեններ

Մոսկվայում նրանց հանցախմբերը հնագույններից են: Ունեն մոտ 3 հազար զրոհայիններ, որոնք պատրաստություն են անցել Չեչնիայի ռազմական գործողությունների ժամանակ եւ հիանալի տիրապետում են զենքին: Չեչենները մտադիր չեն հեռանալ Մոսկվայից: Ավելին, նրանք սկսել են «հին պարտքերը» պահանջել անցյալում իրենց ենթարկված կառույցներից:

Չեչենական ԿՀԽ-ն երբեք չի ճանաչել «օրենքով գողերին»: Ընդսմին, խմբավորումն աչքի է ընկնում կենտրոնացված ուժեղ կառավարմամբ: Զգալի են տոհմական կապերը: Եկամուտների մեծ մասն ուղարկվում է Չեչնիա, իսկ այնտեղից ամեն պահի կարող են «արագ արձագանքման խմբեր» մեկնել հաշվեհարդարների համար: Հանցագործությունները հաճախ կատարում են հենց Մոսկվա հյուր եկած չեչենները:

Վերջին կես տարում օպերատիվ աշխատողները ձերբակալել են չեչենական ԿՀԽ-ի յոթ տասնյակ անդամների, այդ թվում՝ 5 «հեղինակությունների»: Այսօր Մոսկվայում չեչենական ԿՀԽ-ի լիդերներ են համարվում Հուսեյն Ալեպոյը (Ահմադովը) եւ Ռուսլան (Մովլադի) Ատլանգերիեւը: Չեչենները վերահսկում են մոտ 30 բանկ, նավթի եւ բնափայտի առեւտուր անում, «տանիք» ծառայում հյուրանոցների եւ խաղատների համար: Նրանց ազդեցության տակ են նաեւ այն շուկաները, որտեղ ընդհատակյա վաճառվում են զենք եւ թմրադեղեր, ինչպես նաեւ լվացվում են կանխիկ փողեր: Չեչենները Մոսկվայում վերահսկում են Պոկրովյան առեւտրային համալիրը, «Դինամո» շուկան, Լենինգրադյան շուկան:

Չինացիներ

Նրանց ԿՀԽ-ն Ռուսաստանում «ամենափակն» է: Չինացիները գործում են բացառապես իրենց նեղ շրջանակում (ունեն իրենց բանկերը), իսկ հիմնական շահույթն արագորեն ուղարկում են հայրենիք: ԿՀԽ-ն մի քանի խմբի է բաժանվում տարածքային սկզբունքով. կան պեկինյան, խարբինյան, շանհայական խմբեր: Ամենադաժանը պեկինյան խումբն է, որը վերահսկում է Իզմայլովոյի եւ Չերկիզովոյի շուկաներում առեւտուր անող չինացիներին:

Չինական ԿՀԽ-ն աչքի է ընկնում խստագույն կարգապահությամբ, վերադասին ենթակաների անառարկելի հնազանդությամբ եւ փոխօգնությամբ: «Բրիգադների» ձերբակալված անդամներն այնքան պահպանված են լինում վերադասների կողմից, որ կտրականապես հրաժարվում են ցուցմունքներ տալ: Չինացիները Մոսկվայում վերահսկում են «Կրասնայա ռեկա» շուկան:

Վիետնամցիներ

Իրավապահ մարմինների տվյալներով, Մոսկվայում ներկայումս ապրում է ավելի քան 10 հազար վիետնամցի, այդ թվում մեկ երրորդը՝ ընդհատակյա կարգով: Վիետնամական ԿՀԽ-ի անդամները հիմնականում դրամ են շորթում հայրենակիցներից, վաճառում թանկարժեք մետաղներ, Ռուսաստանով վիետնամցիներին ապօրինաբար տեղափոխում Եվրոպա: Վիետնամցիները վերահսկում են «Սալյուտ-5» շուկան:

Սլավոններ

Նման ԿՀԽ իրականում գոյություն չունի: Մոսկվայի խոշորագույն շուկաները հիմնականում վերահսկում են էթնիկական հանցախմբերը: Ինչ վերաբերում է ռուս ելուզակներին, նրանք ներկայացնում են Օրեխովոյի, Սոլնցեւոյի, Պոդոլսկի, Կոպտեւոյի եւ այլ բնակավայրերի հանցախմբերը, որոնք գործում են ոչ միայն սեփական տարածքներում, այլեւ փոքր շուկաներում: Ռուսական հանցախմբերը վերահսկում են Համառուսաստանյան ցուցահանդեսային առաջին կենտրոնը, Լուժնիկին, Չերկիզովոն: Վերջերս մոսկովյան մի շարք շուկաներ անցնում են «կրկնակի» վերահսկողության տակ: Առկա է մի նոր միտում, երբ «բանջարեղենի մաֆիան» ուշադիր հետեւում է Մոսկվա եւ Ռուսաստան բերվող պտղամթերքի ամբողջ հոսքին: Այստեղ գերիշխում են ադրբեջանցիները, որոնք սկսում են ճնշել դաղստանյան, վրացական, չեչենական եւ հայկական հանցախմբերին: Դեռեւս զինված հաշվեհարդարներ չեն եղել, բայց դրանք մոտալուտ են: Ադրբեջանցիների «բանջարեղենի մաֆիան» ունի ընդհանուր գանձարկղ, որը թույլ է տալիս տնտեսական իրավիճակին տիրել բանջարեղենի բազաներում եւ շուկաներում: Մոսկվայի բանջարեղենի բազաներում աշխատող ադրբեջանցի վարձակալները տեսությանը պարտք չունեն, կանոնավորապես վճարում են հարկերը՝ օգտագործելով վիթխարի եկամուտները: Քրեական կառույցի հստակ կազմակերպումն ադրբեջանցիներին թույլ է տալիս ֆինանսական զգալի հաջողությունների հասնել Մոսկվայում: Նրանց չեն հակազդում ոչ իրավապահ մարմինները, ոչ էլ Մոսկվայի կառավարական կառույցները, որոնք էլ հենց կանաչ ճանապարհ են տալիս մայրաքաղաքի մրգի ու բանջարեղենի կառույցների քրեականացմանը:

Բանջարեղենի բազաներում աշխատող 500-ից ավելի անձանցից 300-ն ադրբեջանցիներ են, 50-ը՝ չեչեններ, 53-ը՝ հայեր, 100-ը՝ ռուսներ եւ 5-ը՝ հրեաներ:

ԸՍՏ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ

«ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԵԳԻԾ»

Պաղեստինի վարչապետի այցը Մ. Նահանգներ

Պաղեստինի վարչապետ Մահմուդ Աբբասը պաշտոնական այցով գտնվում է Մ. Նահանգներում, ուր երեկ կայացավ նրա հանդիպումը Ջորջ Բուշի եւ նրա վարչակազմի հետ: Հինգշաբթի օրը Աբբասը հանդիպեց վարչակազմի ներկայացուցիչների եւ հրեական կազմակերպությունների հետ, նրանց հաղորդելով Իսրայելի կառավարության նախաձեռնությամբ կառուցվող պաշտպանական պատի վտանգի մասին, որը Հորդանանի Արեւմտյան ափը կբաժանի մի քանի միջնատարածքների: Նա խնդրել է ամերիկացիներին ազդեցություն գործել իսրայելցիների վրա, որպեսզի վերջիններս ազատեն պաղեստինցի բանտարկյալներին եւ դադարեցնեն հրեա վերաբնակների գործունեությունը պաղեստինյան տարածքներում: Մերձավորարեւելյան հակամարտության կարգավորման «Ուղեգիծ» ծրագրի հիմնադրույթները քննարկելու նպատակով Պաղեստինի վարչապետը առանձնազրույց է ունեցել Նախագահ Բուշի խորհրդական Կոնդոլիզա Ռայսի հետ: Վերջին ամիսներին Մ. Նահանգները գործուն միջամտություն է դրսեւորում այս տարածաշրջանի խնդիրները հարթելու գործում, որից մինչ այդ բացահայտորեն խուսափում էր: Արդեն նշել ենք, որ վերոհիշյալ ծրագիրը ենթադրում էր 2005 թվականին Պաղեստինը հռչակել անկախ պետություն, սակայն հինգշաբթի Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քոլին Փաուելը լրատվամիջոցներին հայտնել է, որ նախատեսված ժամկետները դժվար թե ճշգրտորեն պահպանվեն: Ուրբաթ օրը կկայանա նրա հանդիպումը Նախագահ Բուշի հետ, որի ընթացքում նա առավելապես կխոսի իր ծրագրի մասին:

Ռ. Պ.

Գյուլի այցը չհանգեցրեց ...

Սկիզբը՝ էջ 1

Ինչ վերաբերում է թուրքական թերթերին, ապա «Միլլիեթն» ու «Աքշամը» Գյուլի այցի արդյունքները Թուրքիայի համար բավարար համարեցին, թե, անկախ տարաձայնություններից, թուրք-ամերիկյան դաշինքն ամուր հիմքերի վրա է, իսկ «Փոստան» այցն ընթերցողին ներկայացրեց «Կրկնակի ձախողության մտավախություն» խորագրով եւ նշեց, որ թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները նոր լարվածության շեմին են:

Թուրքական հանրային հեռուստատեսության անբովանդակ տեղեկություններն ու վերոհիշյալ թերթերի հակասական գնահատականները եթե Գյուլի այցի ձախողման մասին արտահայտվելու հիմք չեն տալիս, ապա գոնե կասկածի տակ են դնում դրա հաջողությունը: Կասկածի առումով կարեւոր է Իրաք թուրքական զորք ուղարկելու Չեյնիի պահանջը եւ դրա կատարումը ՆԱՏՕ-ի որոշումով պայմանավորելու Գյուլի արարքը: Փաստորեն, Գյուլը հակադրվել է պահանջին, որպեսզի կատարման համար նախապայմաններ առաջադրի: Սա չի կարող բավարարել ԱՄՆ-ին այն առումով, որ ԱՄՆ-ի համանման պահանջը ՆԱՏՕ-ի առանցքային երկրներից Ֆրանսիան եւ Գերմանիան ՄԱԿ-ի որոշումով են պայմանավորում:

Թուրքիային էլ այդ պահանջը չի բավարարում: Ինչո՞ւ: Այն պարզ պատճառով, որ ամերիկացիները թուրքական զորքը այսպես կոչված կայունարար նպատակներով պատրաստվում են օգտագործել Իրաքի հարավում, իսկ թուրքերը պնդում են առաջադրանք ստանալ երկրի քրդաբնակ հյուսիսային շրջաններում:

Հակադրության հիմքում հենց քրդերն են: Ինչ վերաբերում է թուրք-ամերիկյան տարաձայնություններին, ապա դրանց հիմքում էլ ԱՄՆ-ի կամքին հակադրվելու թուրքական իշխանությունների հանդգնությունն էր: Քանի որ Գյուլը հանդգնել է հակադրվել Չեյնիին, ուրեմն թուրք-ամերիկյան հարաբերություններում նոր լարվածության առաջացման մասին «Փոստայի» կանխատեսումը միանգամայն իրատեսական է: Համենայն դեպս, թուրքերը Ստամբուլի օդանավակայանում արգելեցին ամերիկացի զինվորական Ռիչարդ Ռենդիի մուտքը երկիր՝ պատճառաբանելով, թե նրա անձնագրային ձեւակերպումները ճիշտ չէին: Մինչդեռ զինվորականը Թուրքիայում միջոցառման էր հրավիրված, եւ նրա մուտքը երկիր մերժվեց հենց այն պահին, երբ Գյուլը Չեյնիի հետ հանդիպման էր պատրաստվում:

ԿԻՆՈ

Այս տարի Կաննի փառատոնի հիմնական մրցանակներից երկուսը՝ «Ոսկե արմավենու ճյուղը» եւ լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի մրցանակը, բաժին ընկան ամերիկացի անկախ ռեժիսոր Գաս Վան Սենթի «Փիղը» ֆիլմին, որը նկարահանվել է իրական փաստերի հիման վրա՝ ներկայացնելով «Մագդալենա» քոլեջի արյունալի դեպքերը, երբ դպրոցականները գնդակահարել էին համադասարանցիներին եւ ուսուցիչներին: Ներկայացնում ենք «Hollywood Reporter»-ի թղթակից Յան Մորի հարցազրույցը ռեժիսորի հետ:

ՎԱՆ ՍԵՆԹԻ ՊՈԵՄԸ

- Ի՞նչ զգացում ունեցաք իմանալով, որ ձեր կինոնկարը պետք է մասնակցի Կաննի փառատոնի մրցույթին:

- Ես միշտ երազել եմ, որ ֆիլմս հայտնվի Կաննի ծրագրում եւ նկարահանումները կազմակերպել եմ այնպես, որպեսզի ավարտվեն մրցույթի մասնակիցներին ընտրելու նախօրեին: Հույսեր էի փայփայում, թե Կաննը կվերցնի «Դեղատան կովբոյը» եւ «Իմ անձնական Այդահո նահանգը», բայց դա տեղի չունեցավ: Ճիշտ է, փառատոնի արտամրցութային ծրագրում ցուցադրվել է իմ «Մեռնել հանուն...» ֆիլմը, բայց հիմնական մրցույթը բոլորովին ուրիշ բան է... Ես շատ երջանիկ եմ, որ նվիրական երազանքս վերջապես իրականացավ:

- Այս տարի Կաննում այնքան էլ շատ ամերիկյան ֆիլմեր չցուցադրվեցին:

- Ես կարդացի, որ շատ ռեժիսորներ ուղղակի չեն հասցրել նկարահանումները ժամանակին ավարտել: Բացի դրանից, իմ կարծիքով, հիմա Կաննում այնքան էլ չեն ուզում ամերիկյան ֆիլմեր տեսնել, եւ դա երկու պատճառ ունի: Նախ՝ Իրաքի պատերազմից հետո Եվրոպայում ընդհանրապես վատացել է վերաբերմունքը ամերիկացիների նկատմամբ, եւ ապա՝ փառատոնի կազմակերպիչները ձգտում են, որ Կաննը չդառնա առեւտրային ու Հոլիվուդից անկախ մնա: Այնուամենայնիվ, Կաննում հրավիրված ամերիկացի ռեժիսորների խումբը թեեւ փոքր էր, բայց հետաքրքրական. մրցութային ծրագրում իրենց նոր գործերն էին ներկայացրել վետերան Քլինթ Իսթվուդը, երիտասարդ Վինսենթ Գալլոն եւ ես, իսկ մրցույթից դուրս ցուցադրվեցին ամերիկյան շատ ժապավեններ:

- Ի՞նչ կարծիքի եք, ինչո՞ւ փառատոնի կազմակերպիչներն ընտրեցին ձեր նոր աշխատանքը:

- Մազաչափ պատկերացում չունեմ: Ինձ միանգամայն անհասկանալի են այն շարժառիթները, որոնցով առաջնորդվում է մրցույթի ընտրող հանձնաժողովը: Ես այնքան հաճախ եմ հուսացել, թե ֆիլմս կընդգրկվի փառատոնում եւ այնքան հաճախ եմ սխալվել, որ արդեն ոչ մի ենթադրություն չեմ անում: Մեկ տարի առաջ ինձ թվում էր, թե «Ջերին» լիովին կարող է հայտնվել Կաննի ծրագրում, բայց կազմակերպիչները մերժեցին այն պատճառաբանությամբ, որ ֆիլմն արդեն ցուցադրվել է Սանդենսի փառատոնում: Չգիտեմ՝ դա իսկական պատճա՞ռն էր, թե՞ ուղղակի պատրվակ... Այնպես որ, «Ջերի» նկարահանումներն ավարտելով՝ ես ոչ մի հույս չունեի:

- «Փիղը» շատ ամերիկյան ֆիլմ է, որ նվիրված է զուտ ամերիկյան խնդիրների: Ձեր կարծիքով՝ ֆիլմը կարո՞ղ է հետաքրքրել այլ երկրների հանդիսատեսների:

- Ինչ խոսք, դպրոցական բռնության դաժանությունը արդեն երկար տարիներ լուրջ խնդիր է Միացյալ Նահանգներում: Բայց ինձ թվում է, որ ճիշտ նույն վիճակն է տիրում աշխարհի բոլոր երկրների դպրոցների մեծ մասում: Դրա համար էլ իմ ֆիլմում ես չեմ ձգտել ամերիկյան իրականությունը ճշգրիտ վերարտադրել: «Փիղը» վավերագրական պատմություն չէ, այլ, ավելի շուտ, պոեմ դպրոցականների բնավ ոչ դյուրին կյանքի մասին: Այն դեպքերը, որ շարադրված են ֆիլմում, ըստ իս, կարող էին կատարվել աշխարհի ամեն մի անկյունում, այնպես որ, իմ կարծիքով, տարբեր երկրների հանդիսատեսները էկրանին կտեսնեն այն, ինչի հետ բախվել են իրենց դպրոցական տարիներին:

«Փիղը»

- Ֆիլմում նկարահանվել են գլխավորապես ոչ պրոֆեսիոնալ դերասաննե՞ր:

- «Փիղը» տասնհինգ գլխավոր հերոս ունի, եւ այդ բոլոր դպրոցականների դերերը խաղում են ոչ թե դերասաններ, այլ Օրեգոնի նահանգի Փորթլենդ քաղաքի դպրոցներից մեկի բարձր դասարանցիները: Ցավոք, հնարավոր չէր բոլորին բերել Կանն, եւ ինձ հետ եկան միայն երեք դերակատարներ:

- Սցենարը դուք գրել եք մի քանի տարի առաջ: Իսկ ինչո՞ւ եք «Փիղը» նկարահանել հենց հիմա:

- Անկեղծ ասած, ես մի քիչ վախենում եմ ֆիլմեր նկարահանել իմ գրած սցենարներով: «Փղից» առաջ միայն երկու անգամ եմ խիզախել, խոսքը «Իմ անձնական Այդահո նահանգի» եւ «Ջերի» մասին է, իսկ մնացած ֆիլմերն ստեղծվել են ուրիշների սցենարներով: Իմ առաջին կինոնկարը՝ «Mala Noche»-ն, նկարահանվել է փորթլենդցի մի հեղինակի սցենարի հիման վրա: «Դեղատան կովբոյը» Ջեյմս Ֆոգելի անտիպ վեպի էկրանացումն է, իսկ «Նույնիսկ կովբոյ աղջիկներն են թախծում» ֆիլմի գրական հենքն է դարձել Թոմ Ռոբինսի գիրքը: «Մեռնել հանուն...» ժապավենը կյանքի է կոչվել ըստ Ջոյս Մեյնարդի վեպի: Իսկ «Խելացի Ուիլ Հանթինգի» սցենարը գրել են Մեթ Դեյմոնն ու Բեն Աֆլեքը... Եվ այս ամենը պատահական չէ. պետք է խոստովանեմ, որ ինձ համար, չգիտես ինչու, ավելի դժվար է էկրանին սեփական գաղափարներս ու մտահղացումներս մարմնավորել, քան ուրիշներինը:

- Դուք ապացուցել եք, որ կարող եք հաջողությամբ նկարահանել ոչ միայն անկախ, այլեւ մեծածախս հոլիվուդյան ֆիլմեր: Բայց ինչո՞ւ վերջին ժամանակներս չեք համագործակցում խոշոր կինոստուդիաների հետ:

- Ինձ ավելի շատ դուր է գալիս աշխատել այնպես, ինչպես հիմա եմ աշխատում: Կինոնկարահանումն ինձ համար յուրատեսակ խաղ է, ժամանց եւ փորձարարությամբ զբաղվելու հնարավորություն: Մեծածախս կինոկոթողի վրա աշխատելիս ռեժիսորի ստեղծագործական ազատությունը խիստ սահմանափակ է, իսկ անկախ կինոստուդիայում կարելի է էկրանին մարմին տալ ամենահամարձակ ցնորքներին: Իհարկե, փոքրածախս ֆիլմի նկարահանումները ռեժիսորին որոշակի պարտականություններ են թելադրում. ստիպված ես շատ արագ նկարահանել եւ մտածել, թե ինչպես ու որտեղ միջոցներ տնտեսես: Բայց ինձ դուր է գալիս նման կյանքը, եւ հանուն ուզածս անելու հնարավորության՝ ես պատրաստ եմ հրաժարվել մեծ հոնորարներից:

ԳԱՍ ՎԱՆ ՍԵՆԹԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՖԻԼՄԵՐԸ

1989 - «Դեղատան կովբոյը»: Դերերում. Մեթ Դիլոն, Հիթեր Գրեմ:

1992 - «Իմ անձնական Այդահո նահանգը»: Դերերում. Ռիվեր Ֆենիքս, Քիանու Ռիվզ:

1994 - «Նույնիսկ կովբոյ աղջիկներն են թախծում»: Դերերում. Ումա Թուրման, Քիանու Ռիվզ:

1994 - «Մեռնել հանուն...»: Դերերում. Խոակին Ֆենիքս, Նիկոլ Քիդման, Մեթ Դիլոն, Քեյսի Աֆլեք:

1997 - «Խելացի Ուիլ Հանթինգը»: Դերերում. Մեթ Դեյմոն, Բեն Աֆլեք, Ռոբին Ուիլյամս:

1998 - «Հոգեգարություն»: Դերերում. Վինս Վոն, Անն Հեչ, Ջուլիան Մուր, Վիգո Մորթենսեն:

2002 - «Ջերի»: Դերերում. Մեթ Դեյմոն, Քեյսի Աֆլեք:

2003 - «Փիղը»:

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

28 հուլիսի, 21.55 Հ1

■ **«Մարսը գրոհում է»** ★★: Ռեժիսոր՝ Թիմ Բարթոն: Դերերում. Ջեք Նիքըլսոն, Գլեն Քլոուզ, Փիրս Բրոսնան, Անեթ Բենինգ, Դենի Դե Վիտո, Սառա Ջեսիկա Փարքեր, Լայզա Մերի: ԱՄՆ, 1996:

Ֆանտաստիկ ֆիլմի պարոդիա այլմոլորակային ներխուժման թեմայով:

28 հուլիսի, 00.20 Հ1

■ **«Խաղաղ ամերիկացին»** ★: Ռեժիսոր՝ Ֆիլիպ Նոյզ: Դերերում. Մայքլ Քեյն, Բրենդան Ֆրեյզեր: ԱՄՆ, 2002:

Գրեհեմ Գրինի համանուն վեպի էկրանացման մեջ քաղաքական մոտիվները միահյուսված են սիրային եռանկյունու հետ:

30 հուլիսի, 01.50 Երեւան

■ **«Կիկուձիրո»** ★★★: Ռեժիսոր՝ Տակեշի Կիտանո: Դերերում. Տ. Կիտանո, Կածուկո Եշիոկի: Ճապոնիա, 1999:

Փոքրիկ տղան հարեւանուհու ամուսնու՝ խենթավուն Կիկուձիրոյի հետ, ճանապարհ է ընկնում մորը գտնելու:

31 հուլիսի, 00.20 Պրոմեթեւս

■ **«Ամուսնալուծություն իտալական ձեւով»** ★★★: Ռեժիսոր՝ Պիետրո Ջերմի: Դերերում. Մարչելլո Մաստրոյաննի, Ստեֆանիա Սանդրելլի, Դանիելա Ռոկկա: Իտալիա - Ֆրանսիա, 1961:

Երգիծական կատակերգություն, որն արժանացել է Կաննի մրցանակին եւ «Օսկարի»:

1 օգոստոսի, 21.40 НТВ

■ **«Հյուսիս-արեւմուտքով դեպի հյուսիս»** ★: Ռեժիսոր՝ Ալֆրեդ Հիչքոք: Դերերում. Քերի Գրանթ, Էվա Մերի Սենթ, Ջեյմս Մեյսոն: ԱՄՆ, 1959:

Լրտեսական թրիլեր, ժանրի դասական նմուշ:

1 օգոստոսի, 22.25 Շողակաթ

■ **«Սիրեկանը»** ★★: Ռեժիսոր՝ Ժան-Ժակ Անո: Դերերում. Ջեյն Մարչ, Թոնի Լյուն: Ֆրանսիա - Մեծ Բրիտանիա, 1992:

Ռոմանտիկ սիրավեպ՝ ըստ Մարգըրիտ Դյուրասի համանուն վիպակի:

1 օգոստոսի, 22.40 Հ1

■ **«Մագնոլիա»** ★★: Ռեժիսոր՝ Փոլ Թոմաս Անդերսոն: Դերերում. Ջեյսոն Ռոբարդս, Թոմ Քրուզ, Ջուլիան Մուր, Ֆիլիպ Սեյմուր Հոֆման: ԱՄՆ, 2000:

Բեռլինի փառատոնի գլխավոր մրցանակին արժանացած դրամա, որը ներկայացնում է հուզումնալի մի օր Մագնոլիա թաղամասի բնակիչների կյանքից:

Քրիստիան-Ժակի լեգենդար ֆիլմի՝ «Ֆանֆան Վարդակակաչ»-ի նոր տարբերակում անմոռանալի Ժերար Ֆիլիպին փոխարինել է ֆրանսիական կինոյի աստղերից մեկը՝ Վենսան Պերեսը: Ստորեւ նա պատասխանում է «Premiere» հանդեսի հարցերին:

ՎԵՆՍԱՆ ՎԱՐԴԱԿԱԿԱՉԸ

- Համաձայնելով Ֆանֆան խաղալ՝ չէի՞ք վախենում, որ Ժերար Ֆիլիպի լեգենդը կճզմի ձեզ:

- Ոչ: Եվ այո. ամբողջ սերունդների համար Ֆիլիպը Ֆանֆան Վարդակակաչն է: Ի՞նչ անել, ինչպե՞ս տեղի չտալ: Նմանակե՞լ: Ծուղակն այն է, որ ծաղրանկարի չվերածվես:

- Սիրտ անելով այդ «անձեռնմխելի» դերը խաղալ՝ ի՞նչն էիք համարում գլխավոր դժվարությունը:

- Դիմանալ մինչեւ վերջ եւ մնալ ուրախ: Ֆանֆանը սիրում է ազատությունը, նա անհոգ է ու հանդուգն, հասկանում է, որ արժե խիզախել: Ինձ համար կարեւոր էր ազատությունն զգալ շարժումների, պլաստիկայի մեջ՝ ձիուց ցած թռչելու, աճպարարություն անելու, վտանգավոր քայլերի դիմելու համար... Ես մարզվեցի Փարիզի կրկեսային դպրոցում: Եվ գտա մեկին, որի հետ մենամարտելիս տեքստն էի արտասանում: Այդ ժամանակ էլ կոփվեցի՝ նրա ծաղրանքի, անզուսպ ագրեսիվության ու ամբարտավանության տակ:

- Դուք նկարահանվել եք «Սիրանո դը Բերժըրակ», «Սպասավորը», «Մարգո թագուհին» ֆիլմերում... Որտեղի՞ց է սուսերամարտի նման հակումը:

- Ես սիրեցի այդ հինավուրց արվեստը, երբ Լաերտ էի խաղում «Համլետ» ներկայացման մեջ, որը Ավինյոնի թատրոնում բեմադրել էր Պատրիս Շերոն: «Սիրանո»-ում նկարահանվելիս հանդիպեցի սուսերամարտի ուսուցիչ Բիլի Հոբսին: Այդ ֆիլմում ես սուսերամարտի տեսարաններ չունեի, հաճույքի համար էի մարզվում: «Սպասավորը» ֆիլմում խաղալիս ծանոթացա սուսերամարտի հնարքների հանճար Միշել Կառլեի հետ, որը, հետեւելով ինձ, եկավ «Ֆանֆան...»: Կարծում եմ, որ պատվի նրա կոդեքսն ու վարքի ծիսակարգը ինձ դարձրին այդ մարտարվեստի հետեւորդ:

- Իսկ ձեր մեջ ինչ-որ բան կա՞ Ֆանֆանից:

- Մի կողմից, Ֆանֆանը շատ մանկամիտ է, այսինքն՝ ոչինչ լուրջ չի ընդունում, եւ դա խորթ է ինձ: Բայց երբ ես երջանիկ եմ, փորձում եմ հենց այդպիսին լինել: Ինքս ինձ ճանաչում եմ ֆիզիկական ճարպկությունից Ֆանֆանի ստացած հաճույքի, մարմնական հրճվանքի մեջ: Աշխարհը նրան թվում է լուսավոր, այնտեղ մութ բծեր չկան: Ես իրերին այլ կերպ եմ նայում, թեեւ մնում եմ լավատես: Մեր ընդհանրությունը անսասան իդեալիզմն է, որը նախորոշում է իմ ընտրությունը կյանքում եւ որը ես ներդնում եմ դերերիս մեծ մասի մեջ:

- Դու՞ք եք խորհուրդ տվել Ադելինայի դերի համար ընտրել Պենելոպե Կրուսին:

- Մենք ծանոթացել ենք «Ազդր կամ տոտիկներ» ֆիլմում Պենելոպեի նկարահանվելուց հետո, 1993-ին: Նա դեռ աղջնակ էր: Իսկ հիմա հասուն կին է՝ իր անձնական կյանքով եւ ամերիկյան կարիերայով: Բայց մենք բարեկամներ ենք մնացել: Սիրում ենք խենթություններ անել, գինի խմել, պաեյա ուտել, որը նրա հայրն էր պատրաստում նկարահանումների ժամանակ: Եվ իհարկե, ես պատասխանատվություն էի զգում նրա համար:

- Դուք նկարահանել եք ձեր առաջին ռեժիսորական աշխատանքը, ապա՝ մարդասպան խաղացել, իսկ հիմա՝ թեթեւամիտ Ֆանֆան: Ձեզ դու՞ր է գալիս փոխվել:

- Ինձ դուր է գալիս կերպարին ստիպել, որ կենդանանա... իսկ ինքս անհետանալ:

ՇԵՐԻ ՆՈՐ ԴԵՐԵՐԸ

«Քեզ կպած», այսպես է կոչվում Ֆարելլի եղբայրների նոր կատակերգությունը սիամական երկվորյակների մասին: Ֆիլմի գլխավոր դերերից մեկը ամերիկյան էկրանի զվարճաբան եղբայրները վստահել են Շերին: Նկարահանումներն արդեն ավարտվել են, եւ շուտով կինոնկարը կբարձրանա էկրան: Իսկ առաջիկայում Շերը հանդես կգա «Մայրիկը» երաժշտական կատակերգության մեջ՝ ըստ Պատրիկ Դենիսի վեպի եւ Ջերոմ Լորենսի պիեսի: Նրան բաժին է ընկել որբ տղայի էքսցենտրիկ մորաքրոջ դերը, մի կերպար, որ «ձեւված է» ճիշտ Շերի վրայով: Նախագիծը դեռեւս մշակման ընթացքում է, եւ ձգձգվող նկարահանումները, ամենայն հավանականությամբ, սկիզբ կառնեն այս տարվա վերջին:

Շերը հայտնել է, թե «Մայրիկ» մյուզիքլը՝ ճանաչված մի ներկայացում, ժամանակին դիտել է դեռ մոր հետ: Կոմպոզիտոր Ջերի Հերմանն ասում է. «Միայն Շերի ձայնը կարող է այդ ստեղծագործությունը հնչեցնել նորովի եւ ժամանակակից ոգով»:

Շերն ինքը տարված է «ռետրո» հովերով: Նա երազում է 30-40-ական թվականների երգերի ալբոմ ձայնագրել, բայց մտավախություն ունի, թե ունկնդիրները չեն ուզենա այդ երգերն իր կատարմամբ լսել:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Հաջողության դեպքում «Փյունիկի» հաջորդ մրցակիցը կլինի «Գալաթասարայը»

Դեռ նոր են ավարտվել չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլի հանդիպումները, ՙսակայն արդեն հայտնի են 3-րդ փուլի զույգերը: Երեկ Շվեյցարիայի Նիոն քաղաքում տեղի ունեցավ որակավորման 3-րդ փուլի մասնակիցների վիճակահանությունը: Նախապես հայտնի էին այն թիմերը, որոնք բարձր վարկանիշի շնորհիվ վիճակահանության ժամանակ առանձնացվել էին: Այդ թիմերն էին Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը», «Լացիոն», «Սելթան», «Դեպորտիվոն», «Գալաթասարայը», Դորտմունդի «Բորուսիան», «Չելսին», «Նյուքասլը», ԱԵԿ-ը, Կիեւի «Դինամոն», «Այաքսը», «Գլազգո ռեյնջերսը», «Սպարտան», Մարսելի «Օլիմպիկը», ինչպես նաեւ «Սելթիկ»-«Կաունաս» եւ «Անդերլեխտ»-«Ռապիդ» զույգերի հաղթողները:

Վիճակահանության քմահաճույքով Սոֆիայի ԲԿՄԱ-ի նկատմամբ հաջողության հասնելու դեպքում «Փյունիկի» մրցակիցը կլինի Թուրքիայի չեմպիոն «Գալաթասարայը», որը մեկ անգամ չէ, որ հանդես է եկել չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարում: Առաջին խաղը կկայանա մրցակցի դաշտում:

Ներկայացնում ենք որակավորման 3-րդ փուլի զույգերին:

«Աուստրիա» Ավստրիա-«Օլիմպիկ» Մարսել, Ֆրանսիա

«Բրյուգե» Բելգիա-«Բորուսիա» Դ., Գերմանիա

«Լացիո» Իտալիա-«Բենֆիկա» Պորտուգալիա

«Գրասհոպերս» Շվեյցարիա-ԱԵԿ Հունաստան

ԲԿՄԱ Ռուսաստան-«Վարդար» Մակեդոնիա զույգի հաղթող-«Սպարտա» Չեխիա

ՄՏԿ-ՀԻԿ եւ «Կաունաս»-«Սելթիկ» զույգերի հաղթողները

«Ռեյնջերս» Շոտլանդիա-«Կոպենհագեն»-«Սլիմա» զույգի հաղթող

«Շերիֆ»-«Շախտյոր» զույգի հաղթող-«Լոկոմոտիվ» Ռուսաստան

«Դինամո» Կիեւ-«Մարիբոր»-«Դինամո» Զագրեբ զույգի հաղթող

«Բոզեմիանս»-«Ռոսենբորգ» զույգի հաղթող-«Դեպորտիվո» Իսպանիա

«Ժիլինա»-«Մաքաբի» զույգի հաղթող-«Չելսի»

«Սելթա»-«Լեոտար»-«Սլավիա» զույգի հաղթող

«Պարտիզան»-«Ջուրգորդեն» զույգի հաղթող-«Նյուքասլ»

«Ռապիդ»-«Անդերլեխտ» եւ «Վիսլա»-«Օմոնիա» զույգերի հաղթողները

«Տիրանա»-«Գրազ» զույգի հաղթող-«Այաքս»

Առաջին հանդիպումները կկայանան օգոստոսի 12-13-ին զույգերում առաջինը նշված թիմերի դաշտերում: Պատասխան հանդիպումները տեղի կունենան 2 շաբաթ անց:

Շախմատի մարզադպրոցը դարձնել հանրապետական ենթակայության

Գյումրու քաղաքապետարանի շախմատի մարզադպրոցի սաներն այսուհետեւ վճարելու են ուսման վարձ, ճիշտ է՝ ամսական ընդամենը 500 դրամի չափով: Տնօրինությունը հարկադրված էր այդ վճարը մտցնել քաղաքապետի համապատասխան որոշման հիման վրա, համայնքի հնարավորություններից ելնելով, քանի որ, տնօրեն Համլիկ Խալիկյանի տեղեկացմամբ, այս տարի նաեւ տեղական բյուջեում միջոցներ չեն նախատեսվել դպրոցի կոմունալ ծախսերի վճարման համար: Ընդհանուր առմամբ ըմբռնումով վերաբերվելով ծնողական հարաբերությունների տրամաբանությանը, մարզադպրոցի տնօրինությունը միաժամանակ այն կարծիքին է, որ Գյումրու առանձնահատուկ սոցիալական իրավիճակի պայմաններում նույնիսկ այդ փոքր վճարը որոշ թվով սաների համար կարող է խնդիր առաջացնել: Ճիշտ է, համայնքային ենթակայության մարզադպրոցների վարձավճարների հարցում քաղաքապետի որոշմամբ նաեւ սահմանվել են զեղչեր, բայց ոչ սոցիալական բնույթի: «Այդ հավաքած գումարը առանձնապես ծախսեր չի հոգա, մանավանդ եթե նկատի ունենանք, որ կազմը կպակասեցնի», - ասաց Հ. Խալիկյանը, ավելացնելով, որ վերջին հանգամանքն իր հերթին կհարվածի նաեւ մարզիչների վարձատրությանը: Իսկ սաների ծնողներից շատերը մտավախություն են հայտնում, որ մի անգամ արդեն սահմանված 500 դրամը վաղը կարող է ավելանալ, դպրոցին տեղական բյուջեից տրամադրվող գումարները՝ հետզհետե պակասել: Ասենք նաեւ, որ նախորդ տարիներին եւս քաղաքապետարանը երբեմն դժվարություններ է ունեցել դպրոցի (նաեւ աշխատողների աշխատավարձերի) ժամանակին ֆինանսավորման հարցում:

Դեռ երկու տարի առաջ շախմատի դպրոցի ղեկավարությունը դիմել էր մշակույթի եւ սպորտի նախարարությանը՝ առաջարկելով մարզադպրոցը դարձնել հանրապետական ենթակայության (քաղաքում այլ մարզաձեւերի գծով այդպիսիք կան): Սա իմաստուն խաղի ուսուցման ու տարածման մարզային նշանակության միակ օջախն է Շիրակում, որի ոչ միայն գյումրեցի, այլեւ մոտակա շրջաններից հաճախող սաների թվում կան նաեւ Եվրոպայի ու աշխարհի պատանեկան առաջնությունների ուղեգրեր նվաճողներ, ոչ քիչ թվով խոստումնալից պատանի շախմատիստներ: Այժմ հանրապետական կարգավիճակի հարցը կրկին առաջ է գալիս: Դպրոցի տնօրենը տեղեկացրեց, թե այս անգամ նման լուծմանը կողմնակից է նաեւ քաղաքի ղեկավարությունը:

Կարծում ենք՝ այդպիսի լուծումը կարող է նոր խթան դառնալ մայրաքաղաքից դուրս շախմատի զարգացմանը:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Վերջնագծին մնում է երեք փուլ

«Տուր դը Ֆրանս» բազմօրյա հեծանվավազքի հերթական՝ 17-րդ փուլն էլ ական փոփոխություններ չմտցրեց առաջատարների շարքերում: 181 կմ մրցասարածությունը բոլորից արագ հաղթահարեց հոլանդացի Սերվես Կնեյպենը: Սակայն այդ հաջողությունը նրան նույնիսկ 100 լավագույնների ցանկում ընդգրկվելու հնարավորություն չընձեռեց: Իսկ ահա առաջատարները գրեթե միեւնույն ժամանակը ցույց տվեցին:

Այնպես որ նրանց դիրքերը մնացին անսասան: Վերջին 3 փուլից առաջ Լենս Արմսթրոնգը գերմանացի Յան Ուլրիխին գերազանցում է 1 րոպե 17 վրկ-ով: Երրորդ տեղում ընթացող Ալեքսանդր Վինոկուրովն առաջատարին զիջում է 2,45 վրկ-ով:

Իսպանական ակումբների պարտքերն աճում են

Տարեցտարի իսպանական ակումբների պարտքերն աճում են, ֆինանսական վիճակը վատթարանում է: Ինչպես տեղեկացրել է Իսպանիայի պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստների ընկերակցության նախագահ Հերարդո Գոնսալես Մովիլյան, իսպանական երկու դիվիզիոնների ակումբների ընդհանուր պարտքը խաղացողներին կազմում է գրեթե 50 մլն դոլար: Սա ավելի քան երկու անգամ ավելին է, քան անցյալ տարի (20,5 մլն դոլար): Ընդհանուր առմամբ աշխատավարձ չի վճարվել 325 ֆուտբոլիստների: Ակումբները պետք է մինչ այս ամսվա վերջը մարեն պարտքերը, այլապես նրանց կարող են պատժել եւ տեղափոխել ավելի ցածր դիվիզիոն: Իսպանիայում ֆինանսական առումով ամենածանր վիճակում Մադրիդի «Ատլետիկոն» է, որն իր ֆուտբոլիստներին ավելի քան 10 մլն դոլար է պարտք: Մեծ պարտքեր ունեն նաեւ «Վալյադոլիդը», «Ռասինգը», «Էսպանյոլը», «Մուրսիան» եւ «Ալբասետեն»:

Կաֆելնիկովը դուրս մնաց պայքարից

Ինդիանապոլիսում անցկացվող թենիսի մրցաշարում կայացան 3-րդ փուլի հանդիպումները: Անհաջողության մատնվեց Եվգենի Կաֆելնիկովը՝ զիջելով գերմանացի Նիկոլաս Կիֆերին (3-6, 4-6): Էնդի Ռոդիկը հաղթեց Կարաջին (6-3, 6-4): Շրիչափխանն առավելության հասավ Բոգոմոլովի նկատմամբ (6-4, 6-3): Պայքարը շարունակում են նաեւ Դրեյպերը, Մալիսը, Գինեպրին, Շալկենը եւ Թոմանը:

Իգնատեւը մերժել է առաջարկը

Ռուսաստանի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ, ներկայում «Լոկոմոտիվի» մարզական տնօրեն Բորիս Իգնատեւը հրաժարվել է Բելառուսի ազգային հավաքականը գլխավորելու առաջարկից: Հիշեցնենք, որ անկայուն ելույթների հետեւանքով Բելառուսի ազգային հավաքականի մարզիչ Էդուարդ Մալոֆեեւը հրաժարական էր տվել: Իգնատեւը հավաքականի գլխավոր մարզչի բափուր մնացած պաշտոնի հավակնորդներից մեկն էր:

Սամփրասն այլեւս կորտ դուրս չի գա

Օգոստոսի 25-ին կմեկնարկի թենիսի «Մեծ սաղավարտ» մրցանակի ընթացիկ մրցաշրջանի վերջին մրցաշարը՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը: Նախորդ առաջնության հաղթող ամերիկացի Փիթ Սամփրասը պաշտոնապես տեղեկացրել է, որ չի մասնակցելու մրցաշարին: Սամփրասը որոշել է վերջնականապես հրաժեշտ տալ մեծ թենիսին: Նրա բացակայության պայմաններում հաղթողի հիմնական հավակնորդ է համարվում Անդրե Աղասին, որը նախկինում արդեն երկու անգամ նվաճել է գլխավոր մրցանակը: Աղասին հանդես կգա 1-ին համարի տակ: Լավագույն վեցյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Խուան Կառլոս Ֆեռերոն, Ռոջեր Ֆեդեռերը, Կառլոս Մոյան, Լեյթոն Հյուիթը եւ Էնդի Ռոդիկը:

Ամերիկացի հանրահայտ թենիսիստ Փիթ Սամփրասը, որն օգոստոսի 12-ին կնշի իր 32-ամյակը, անցյալ մրցաշրջանի կեսերից այլեւս կորտ դուրս չի եկել: Նրա երկրպագուները սպասում էին թենիսիստի վերադարձին, սակայն, ինչպես երեւում է, Սամփրասը վերջնականապես վճռել է հրաժեշտ տալ սիրած մարզաձեւին: Պրոֆեսիոնալ թենիսիստի իր 15-ամյա կենսագրության ընթացքում Փիթ Սամփրասը 64 մրցաշար է շահել: Անցկացրած 984 հանդիպումներից 762-ում նա հաղթող է ճանաչվել, ինչը յուրօրինակ ռեկորդ է ժամանակակից թենիսում: Նրան է պատկանում նաեւ «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում տարած հաղթանակների թվով լավագույն արդյունքը: Սամփրասը 14 անգամ դարձել է «Մեծ սաղավարտի» մրցանակի դափնեկիր, այդ թվում 7 անգամ հաղթող է ճանաչվել Ուիմբլդոնում (1993-95, 1997-2000 թթ.), 5 անգամ՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում (1990, 1993, 1995-96, 2000 թթ.) եւ 2 անգամ՝ Ավստրալիայի բաց առաջնությունում (1994, 1997 թթ.):

Մորոզեւիչն ամրապնդում է առաջատարի դիրքը

Շվեյցարական Բիլ քաղաքում 36-րդ անգամ անցկացվող շախմատի մրցաշարում առաջատարի իր դիրքն ամրապնդեց ռուսաստանցի գրոսմայստեր Ալեքսանդր Մորոզեւիչը: 3-րդ տուրում նա ոչ-ոքի խաղաց առաջատարներից մեկի՝ Իլյա Սմիրինի հետ, իսկ հաջորդ տուրում հաղթեց Լուտցին: 4 տուրից հետո Մորոզեւիչը վաստակել է 3,5 միավոր: 2,5 միավորով 2-րդ հորիզոնականում է Սմիրինը, որը պարտվեց Բաքրոյին: Վերջինս 3-րդ տուրում ոչ-ոքի էր խաղացել Պելետյեի հետ եւ այժմ 2 միավորով 3-րդ տեղում է: Անհաջող է խաղում մրցաշարի ամենատարեց մասնակից Վիկտոր Կորչնոյը: Նա նախ ոչ-ոքի խաղաց Լուտցի հետ, ապա զիջեց Պելետյեին: 1 միավորով Կորչնոյը եզրափակում է աղյուսակը: 1,5-ական միավոր են վաստակել Պելետյեն եւ Լուտցը:

Ալեքսանդր Պոպովն աշխարհի եռակի չեմպիոն

Բարսելոնում անցկացվող ջրային մարզաձեւերի աշխարհի առաջնությունում ռուսաստանցի Ալեքսանդր Պոպովը իրեն վերադարձրեց 100 մ ազատ լողաոճում աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Նա գերազանցեց գործող չեմպիոն հոլանդացի Պիտեր վան դեն Խուգենբանդին, որը ստիպված էր բավարարվել արծաթե մեդալով: Բրոնզե մեդալը բաժին հասավ ավստրալացի Իան Տորպին: Այսպիսով, 31-ամյա Պոպովը դարձավ 100 մ ազատ լողաոճում աշխարհի միակ եռակի չեմպիոնը: Բացի այդ, նա ամենատարիքով լողորդն է, որին հաջողվել է այդ մրցասարածությունում լավագույնը ճանաչվել:

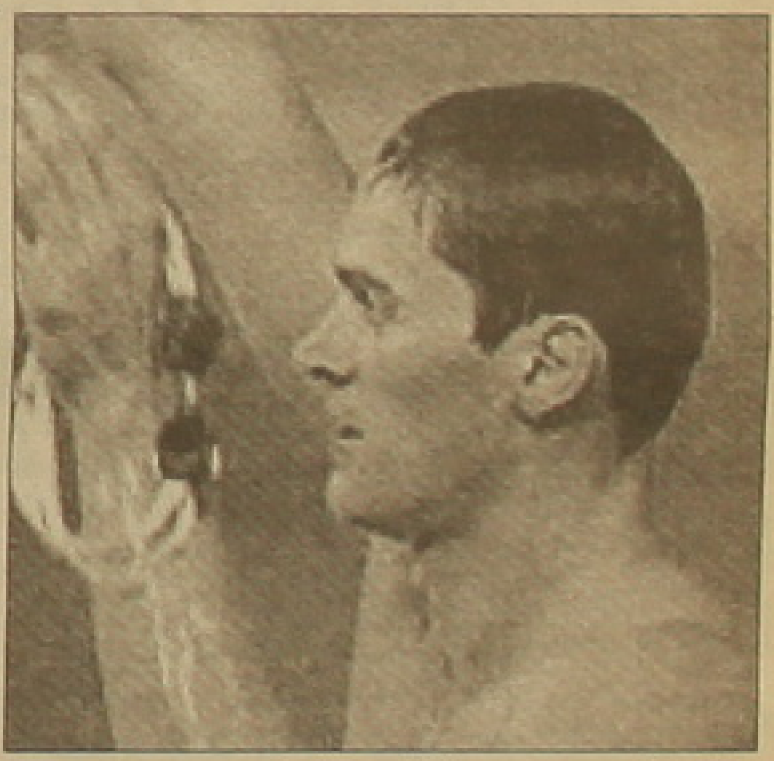

Պոպովն իր առաջին հաջողությունը տոնել էր դեռեւս 19 տարեկանում՝ Աթենքում դառնալով Եվրոպայի չեմպիոն: Իսկ աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին նա արժանացել էր նաեւ 1994 եւ 1998 թթ.:

Բարսելոնում ընթացող լողի աշխարհի առաջնությունն աչքի է ընկնում ռեկորդների առատությամբ: 200 մ բրաս լողաոճում ճապոնացի Կասուկե Կիտաջիման սահմանեց աշխարհի ռեկորդ (2 րոպե 9,42 վրկ): Իսկ նախկին ռուսաստանցի, ներկայում Իսպանիայի հավաքականում հանդես եկող Նինա Ժիվանեւսկայան 50 մ թիկնալողում ցույց տվեց ռեկորդային արդյունք (28,48 վրկ): Ամերիկացի Մայքլ Ֆելպսը 200 մ կոմպլեքս լողաոճում սահմանեց նոր ռեկորդ (1 րոպ. 57,52 վրկ):

Մեքսիկացիները եզրափակիչում

ԿՈՆԿԱԿԱՖ-ի գավաթի խաղարկությունում հայտնի դարձավ եզրափակիչի 2-րդ մասնակիցը: Կիսաեզրափակիչում Մեքսիկայի հավաքականը սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով պարտության մատնեց Կոստա Ռիկայի ընտրանուն: Հանդիպման ելքը փաստորեն վճռվեց առաջին կես ժամում, երբ Ռաֆայել Մարկեսն ու Ջարեդ Բորգետին երկու անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը: Եզրափակիչում մեքսիկացիները կմրցեն բրազիլացիների հետ, իսկ 3-րդ տեղի համար պայքարում Կոստա Ռիկայի հավաքականը ուժերը կչափի ամերիկացիների հետ:

Միքայելյանն անակնկալ մասուցեց

Ամերիկյան Ստենֆորդ քաղաքում ընթացող թենիսի միջազգային մրցաշարում հաջող ելույթներ է ունենում շվեյցարահայ թենիսիստուհի Մարի-Գայանե Միքայելյանը: Առաջին փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարելուց հետո Միքայելյանը երկրորդ փուլում անակնկալ մասուցեց՝ պարտության մատնելով մրցաշարի թիվ 6 ռակետ Շոնեսուն:

Առաջին խաղափուլն ավարտվեց Շոնեսու օգտին (6-3), սակայն հաջորդ երկու մրցափուլերում Միքայելյանը կարողացավ հաղթել ահեղ մրցակցուհուն եւ մտավ 3-րդ փուլ:

Այս մրցաշարի հաղթողի հավակնորդուհիներից մեկը՝ Կիմ Կլեյստերսը միեւնույն 6-1, 6-1 հաշվով առավելության հասավ Լուիի նկատմամբ: Պայքարից դուրս մնաց ռուսաստանցի Ժիդկովան՝ պարտվելով Վենտո-Կաշչիին (1-6, 3-6):

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՆ

Վարդը բացվեց Վարդավառի կիրակի, Չեմ դիմանա նոր հարսներու կրակին

Եկեղեցական պաշտոնական տոնացույցում Այլակերպություն կամ Պայծառակերպություն կոչվող տոնը, որը ժողովրդի մեջ տարածված է Վարդավառ անունով, այս տարի նշում ենք հուլիսի 27-ին:

«Տոներից ոչ մեկն էլ չունի Վարդավառի զանգվածային բնույթն ու գրավչությունը», գրում է Բասենի տոները նկարագրողներից մեկը 20-րդ դարի սկզբում: Իրավի, Վարդավառը հայոց ամենասիրված, ամենաուրախ եւ զանգվածային տոներից էր, որը տոնում ենք մինչեւ այսօր: Համբարձման տոնից հետո, քանի դեռ «սրբերը համբարձված էին», ուխտագնացություն չէր լինում: Վարդավառին ուխտի էին գնում դրա համար մի քանի օր շարունակ նախապատրաստվելով: Ամենասիրված ուխտատեղը Սբ Կարապետ վանքն էր: Ինչպես յուրաքանչյուր տոն, Վարդավառը եւս ուներ տոնի արարողակարգի հաջորդականություն, տոնը բնորոշվում էր միմյանց վրա ջուր լցնելու, աղավնիներ թռցնելու, ծաղիկներ նվիրելու, եկեղեցի հասկեր տանելու եւ օրհնելու սովորություններով, ուխտագնացություններով, մատաղներով, գիշերային հանդեսներով եւ այլն: Սովորույթ էր, որ մինչեւ Վարդավառ խնձոր չուտեին, այսպես կոչված «խնձորի պաս» էր, տարվա առաջին խնձորը ուտում էին Վարդավառին, ինչպես առաջին խաղողն ուտում են խաղողօրհնեքին: Որոշ վայրերում առաջին խնձորը վայելելն ուղեկցվում էր հատուկ նախապատրաստություններով: Օրինակ, Շատախում երիտասարդները Վարդավառի ուրբաթ երեկոյան դեզեր էին կապում, որոնցից մեկը մյուսներից պետք է մեծ լիներ: Մութն ընկնելուն պես, մինչեւ լուսաբաց սկսում էին վառել փոքր դեզերը: Դրանց մեջ էլ խորովում էին խնձորները եւ ուտում: Լուսաբացից առաջ վառում էին ամենամեծ դեզը, որի շուրջ տղաների եւ աղջիկների պարով կարծես ազդարարում էին տոնի սկիզբը: Աղջիկների եւ տղաների խմբապարերն ուղեկցվում էին երգ-բանավեճերով, որոնք շատ հաճախ սիրային բնույթ ունեին: Դրանք կարող էին տեւել մինչեւ լուսաբաց:

Տավուշում տոնի նախորդ օրն աղջիկները դաշտերից ծաղիկներ, հատկապես «վրթիվերի» կոչվող դեղնագույն ծաղիկը հավաքում, խաչաձեւ փնջեր էին անում եւ գիշերը գաղտնի նետում իրենց ծանոթների եւ հարազատների բակը: Նշանված աղջիկներն այդ խաչփնջերից ծաղկե «կսկարաք» էին պատրաստում, զարդարում անուշեղենով եւ ընկերուհիների միջոցով ուղարկում նշանածի ընտանիքին: Դրանք դառնում էին տոնի այդ օրվա գլխավոր զարդը:

Տեղի էին ունենում խաղեր (ձիարշավներ, գոտեմարտեր, ճոճքեր), սակայն Վարդավառի առանձնահատուկ խաղը ջրախաղն էր: Միմյանց վրա կատակով ջուր լցնելը Վարդավառի տոնի հանդիսավոր եւ ամենաանհրաժեշտ արարողությունն էր: «Ջուր էին նետում առանց հաշվի առնելու դիմացինի տարիքն ու հասարակական դիրքը: Ջուր էր լցնում չխոսկան հարսը սկեսրայրի վրա, իր կյանքում քավորի ներկայությունից փախչող սանամերը, եթե հաջողացներ քավորի վրա իր թաքստոցից ջուր շպրտել»: Վարդավառի կեսօրից հետո շատերը ոտքից գլուխ թրջված էին, պատրաստ բոլորի վրա ջուր լցնելու, անկախ նրանից, թե ով է դիմացինը: Երիտասարդներն առուների մոտ հավաքվելով ժամերով ջրոցի էին խաղում: Հանգիստ խղճով զվարճանալու համար շատերը փոխում էին տոնական հագուստը:

Վարդավառի զբոսախնջույքները հիմնականում կազմակերպում էին սարերում, ջրերի ակունքների մոտ: Այստեղ էլ պարտադիր մատաղ էին անում յուրաքանչյուր ընտանիքն ըստ իր հնարավորությունների (գառ, ուլ, աքլոր կամ աղավնի): Ականատեսներից մեկն անցյալ դարում գրում է. «Մի տեղ ձիարշավ էր, նշանաձգություն, մի տեղ էլ սրինգների միալար հնչող լո-լո-լոն էր գեղգեղում, ուրիշ տեղ ջիրիդ էին խաղում... Մատաղները քլթքլթում էին բացօթյա օջախների վրա: Խորովածների, մատաղների, թխվող հացերի բույրը միախառնված սրինգների գեղգեղանքին, Վարդավառի ուխտագնացությանը տալիս էին նավասարդյան խաղերի տոնական բնույթ»: Քանի որ բոլոր երիտասարդներն այդ օրը դրսում էին լինում, աղջիկ տեսնելու, հարս ընտրելու հնարավորություն էր առաջանում:

Կարծում էին, որ Վարդավառին բոլոր սրբերի վրա լույս է իջնում, եւ ով որ տեսնի այդ լույսը, ինչ խնդրի, կկատարվի: Հոգեգալստին երկինք բարձրացած բոլոր սրբերը Վարդավառին լուսավոր աստղերի կերպարանքով իջնում են իրենց տեղը: Ով որ աստղերի իջնելը տեսնի ու մի բան խնդրի, կկատարվի:

Վարդավառից հետո շոգը կոտրվում էր, այդ պատճառով էլ ասում էին. «Վրթիվերն արա տուն մտի, սփխեչն արա սնդուկն մտի»:

Ա. Ա.

4987 դիմորդներից առավելագույն միավորներ են ստացել 691-ը, անբավարար՝ 196-ը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 25-ին Հայաստանի բուհերում կենտրոնացված կարգով քննություն հանձնեցին 1302 դիմորդներ, որոնցից 203-ը՝ հայոց լեզու-1, 161-ը՝ ֆիզիկա-2, 417-ը՝ մաթեմատիկա-2, 68-ը՝ ռուսաց լեզու, 60-ը՝ գերմաներեն լեզու, 57-ը՝ ֆրանսերեն լեզու, 61-ը՝ անգլերեն բանավոր, 201-ը՝ հայոց լեզու-2, 75-ը՝ քիմիա-1 առարկաներից:

Ըստ կենտրոնական ընդունող հանձնաժողովի տվյալների, ցայսօր քննություն հանձնած 4987 դիմորդներից առավելագույն՝ 20 եւ 19 միավոր են վաստակել համապատասխանաբար 273-ը եւ 416-ը: Նվազագույն՝ 8 միավոր է ստացել 267 դիմորդ, իսկ 8-ից ցածր միավորներ ստացած 196 մասնակիցներ այլեւս չեն կարող շարունակել մրցույթը: 20 միավոր ամենաշատը՝ 68, գրանցվել է անգլերեն լեզվի գրավոր քննությունից, 59՝ մաթեմատիկա-2 գրավոր քննությունից, 46՝ մաթեմատիկա-1 եւ 31՝ հայոց լեզու-2 գրավոր քննություններից: Առհասարակ 20 միավոր չի գրանցվել աշխարհագրության, քիմիա-1 եւ քիմիա-2, կենսաբանության, հայ ժողովրդի պատմության, ընդհանուր պատմության, գերմաներենի (բանավոր), իտալերենի եւ իսպաներենի (գրավոր, բանավոր), պարսկերենի (գրավոր), ֆրանսերենի (բանավոր) քննություններից, ստեղծագործական մրցույթից:

Ըստ կենտրոնական ընդունող հանձնաժողովի տրամադրած տվյալների, հայոց լեզու-1 եւ հայոց լեզու-2 քննությունների արդյունքները գնահատականների առումով էականորեն տարբերվում են միմյանցից: Ցայսօր առաջինում գրանցվել է 23 20 միավոր, իսկ երկրորդում՝ 31: Նույն պատկերն է նկատվում նաեւ 19 միավորի դեպքում՝ համապատասխանաբար 39 եւ 65: Ընդհանուր առմամբ, այս պատկերն է նաեւ միջին եւ ցածր միավորների դեպքում՝ հայոց լեզու-2 հանձնաժողովի ստուգած գրավոր աշխատանքները առավելապես բարձր են գնահատված:

Ըստ հայոց լեզու-2 առարկայի քննական հանձնաժողովի նախագահ Դավիթ Գյուրջինյանի, հանձնաժողովը լրջորեն է ընդունել այն դրույթը, որ աշխատանքներում առկա վիճելի կետերում լուծումը պետք է լինի հօգուտ դիմորդի: Հանձնաժողովի նախագահը խուսափեց մեկնաբանել, թե հայոց լեզու-1 քննությունից դիմորդները ինչու են ավելի ցածր գնահատվում, եթե գնահատման չափանիշները նույնն են երկուսի դեպքում: Նա հնարավոր է համարում, որ փաստը զուտ պատահականության արդյունք է՝ «գուցե այստեղ ավելի պատրաստված երեխաներ են հանձնում քննություն»:

Հանձնաժողովի նախագահի խոսքերով, ինքը դեմ է հարցաթերթիկներում որոշ նյութերի ընդգրկմանը, հատկապես եթե դրանից տուժում են դիմորդները՝ «դպրոցը մի գիտելիք է տալիս, իսկ բուհում պահանջն այլ է»: Բացի այդ, կան հարցեր, որոնց շուրջ նույնիսկ մասնագետներն ունեն երկու տարբեր կարծիքներ, եւ եթե նրանք են կասկածում, ապա երեխան առավել եւս պետք է կասկածի:

Դավիթ Գյուրջինյանը համոզմունք հայտնեց, որ հարցաթերթիկային քննությունը ճիշտ է, քանի որ անցկացնում է բազմակողմանի ստուգում: Սակայն, նրա գնահատմամբ, այսօր այն դրված է սխալ ուղու վրա, եւ այս պարագայում դժվար է դիմորդի իմացության անաչառ եւ ճշգրիտ ստուգումը: Նա գտնում է, որ պետք է պատրաստել նոր հարցաթերթիկներ, որոնք կստուգեն երեխայի գիտելիքը եւ լեզվի իմացությունը, այլ ոչ թե դիմորդին կդնեն «ստանդարտների եւ կապանքների մեջ»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կառուցվածքում նոր ստեղծվելիք Գործառնական վարչության պետի պաշտոնի համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկի Գործառնական վարչությունը սպասարկելու է ՀՀ Կառավարության եւ այլ հաճախորդների հաշիվները, իրականացնելու է ՀՀ կենտրոնական բանկի նոստրո, լորո, ներդրումային եւ դեպո հաշիվների բացումը եւ կառավարումը, ինչպես նաեւ ՀՀ կենտրոնական բանկի գործառնությունների գծով բոլոր տեսակի հաշվարկները եւ վճարումները:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն քաղաքացիները, որոնք ունեն

- բարձրագույն (ցանկալի է տնտեսագիտական) կրթություն
- բանկային համակարգում առնվազն 4 տարվա աշխատանքային փորձ՝ մասնագիտական կրթության դեպքում (ոչ մասնագիտական կրթության դեպքում՝ 7 տարվա), որից 3 տարի՝ ղեկավար պաշտոնում
- գիտելիքներ հետեւյալ ոլորտներում
- վճարահաշվարկային համակարգեր, այդ թվում միջազգային վճարումների գծով (խորացված)
- հաշվապահական հաշվառում (միջանկյալ)
- բանկային օրենսդրական եւ նորմատիվ դաշտեր (խորացված)
- կառավարում (ներածական)
- օտար լեզվի իմացություն (ցանկալի)
- համակարգչով աշխատելու հմտություններ (MS Office, հաշվապահական հաշվառման ծրագրեր)

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ ս.թ. օգոստոսի 4-ը, ժամը 18.00-ը կարող են դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկի աշխատակազմի Անձնակազմի կառավարման բաժին՝ ներկայացնելով հետեւյալ փաստաթղթերը.

դիմում
ինքնակենսագրություն (ռեզյումե)
կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ
անձնագրի պատճեն
դիպլոմի եւ դիպլոմի միջուկի պատճեններ
զինգրքույկի պատճեն (արական սեռի ներկայացուցիչների համար)
աշխատանքային գրքույկի պատճեն
երկու գունավոր լուսանկար, 3x4 չափսի
Հեռախոսահամարներ՝ 56-14-40 եւ 06-32 (ներքին)

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

«Էլեկտրոնային Հայաստան» հիմնադրամը
Հայաստանի զարգացման ուղեցույց ինտերնետային ծրագրի շրջանակներում առաջարկում է բոլոր ՀԿ-րին, բիզնես եւ միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցչություններին համագործակցել՝ անվճար տեղադրելու իրենց համառոտ նկարագրերը՝ կոնտակտներ, գործունեության ոլորտ, հիմնական ծրագրեր եւ այլն) հայերեն, անգլերեն լեզուներով

www GATEWAY.am

ինտերնետային պորտալում

Համառոտ հարցաթերթիկի եւ հավելյալ մանրամասների համար խնդրում ենք դիմել մինչեւ ս/թ օգոստոսի 15-ը
Հեռ./ֆաքս՝ (374 1) 57 02 60
էլ.փոստ՝ Vdanielyan@gateway.am

e-Armenia foundation
ARMENIA DEVELOPMENT GATEWAY

UNIBANK

Процентные ставки по срочным депозитам ЗАО "ЮНИБАНК"

Срок вклада	Частота выплат процентов	AMD	USD		EUR	
			До 10.000	От 10.001 до 100.000	До 10.000	От 10.001 до 100.000
До 28 дней	в конце срока	8	4	4,5	2,5	3
"Победа" 180 дней	в конце срока		9			
"Культура" 90 дней	в конце срока	9				
35 - 91 дня	в конце срока	8,5	7,5	7	5,5	6
	ежемесячно	8	7	6,5	5	5,5
98 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5	6,5	7
	ежемесячно	8	7	7,5	5,5	6
189 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5	7,5	8
	ежемесячно	9	8	8,5	6,5	7
371 день и более	в конце срока	11	10	10,5	8,5	9
	ежемесячно	10	9	9,5	7,5	8

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD или 100 тыс. EURO и вклады в других валютах вне зависимости от величины суммы принимаются на особых договора.
Минимальная сумма срочных депозитов
• 50 000 AMD
• 100 USD и эквивалент в валюте

Адреса отделений и филиалов ЗАО "Юнибанк"-а

Отделения в Армении:
ГОЛОВНОЙ ОФИС:
375001 г. Ереван, ул. Амиряна 12, тел. 539870, 539871
факс 533052, телекс 243313 UNIAM
Филиал "Кентрон"
375001, г. Ереван, ул. Абовяна 26, тел: (3741) 542430 542431, 542432
филиал "Комитас"
375001 г. Ереван, ул. Комитаса 1512, тел. (3741) 261838 261858, 261868
филиал "Ванадзор"
377222, г. Ванадзор, ул. Тигран Меци 53 тел: (37451) 40872, 40873
филиал "Гюмри"
377501, г. Гюмри, ул. Ахтанака1 тел: (37441) 33053, 33051

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կապանի քաղաքապետարանը 29.08.2003 թ. կազմակերպում է մրցույթ՝ Կապանի թիվ 7 մանկապարտեզի հարեւանությամբ 190,0 քմ հողատարածքը օգտագործման տրամադրելու համար: Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 26.08.2003 թ. պետք է ներկայացնեն մրցույթի մասնակցության հայտ, ընկերության (անձը հաստատող) փաստաթղթեր, մասնակցության համար վճարի անդորրագիր:

Տեղեկությունների համար դիմել քաղաքապետարանի մրցութային հանձնաժողովին, հեռ.՝ 65852:

ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«Գինդ» տպագրատուն. Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 25. 7. 2003 Գինը՝ 100 դրամ